

Interviu cu vicepreședintele
Comisiei Naționale a Pieței
Financiare, Iurie Filip

2

Fondul locativ
va primi „pașaport”

5

APP a publicat profilurile
investiționale ale societăților
scoase la privatizare
pentru prima dată

5

Legea privind fondurile de pensii facultative a fost aprobată în prima lectură

De mai multă vreme se discută despre implementarea unor mecanisme menite să asigure populației un venit decent după atingerea vârstei de pensionare. Drept alternativă la sistemul public de pensii sunt propuse fondurile facultative sau Pilonul III. Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) speră că angajatorii vor profita de prevederile noii legi și vor forma astfel de fonduri ca un supliment la pachetul social pe care îl propun angajaților.

Săptămâna trecută, Parlamentul a aprobat în prima lectură proiectul Legii privind fondurile facultative de pensii. Documentul a fost elaborat cu suportul experților străini din Ungaria, Polonia și Marea Britanie. „Nu a fost făcută analiza de impact a reglementării și nici nu este necesar acest lucru, întrucât nu are

tangență cu sistemul de asigurare obligatorie cu pensii. Fondurile facultative de pensii sunt servicii financiare, în primul rând, la fel cum sunt depozitele pe termen lung în sistemul bancar

sau asigurarea de pensii la companiile de asigurări. Deci, este o activitate financiară pe piața nonbancară”, a menționat Iurie Filip, vicepreședintele CNPF, în cadrul ședinței Legislativului.

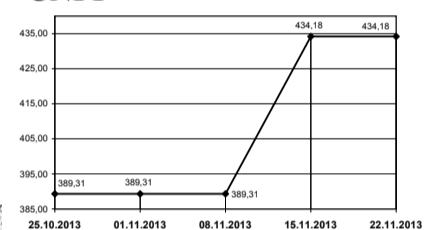
PARTICIPAREA LA FONDURI ESTE BENEVOLĂ

Sistemul facultativ de fonduri de pensii se va forma pe baza contribuțiilor voluntare

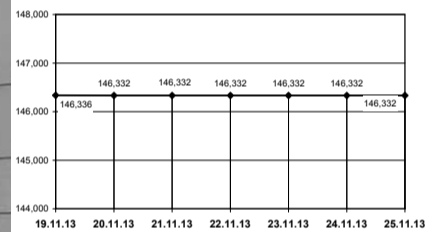
Continuare în pag.4.

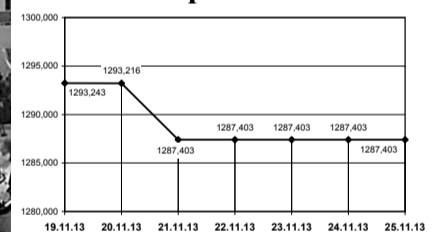
CNPF

Banking Stock Index – InfoMarket

EVM-Composite

Curs valutar
27.11.2013

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	13.1000
EUR	1	17.7473
UAH	1	1.5967
RON	1	3.9920
RUB	1	0.3972

Sumarul tranzacțiilor bursiere din săptămâna trecută

Volumul total al tranzacțiilor bursiere în perioada 18-22 noiembrie 2013 a constituit 7,3 mil. lei. În total, au fost înregistrate 27 tranzacții cu acțiunile a 10 emitenți.

Volumul Secției de Bază a Burselor a constituit 7,2 mil. lei, dintre care 6,6 mil. lei reprezintă volumul tranzacțiilor de vânzare a 1,65% din acțiunile „Victoriabank”. Prețul de piață al acțiunilor „Moldindconbank” s-a micșorat cu 1 leu și a constituit 89 lei. Acțiunile „Moldova-Agroindbank” s-au vândut la prețul de 1000 lei. Valorile mobiliare ale companiei din Chișinău „Automototrans” au continuat să se tranzacționeze stabil cu 25 lei per acțiune.

Volumul tranzacțiilor efectuate în cadrul licitațiilor cu strigare (Secția Tranzacțiilor Directe) a constituit 122,5 mii lei.

Bursa de Valori a Moldovei prestează servicii de consulting în domeniul activității licențiate (bursiere).

Informații la telefonul: 022 27-76-36.
Bursa de Valori a Moldovei

www.moldse.md

Aviz CNPF

Comisia Națională a Pieței Financiare inițiază începând cu data de 19.11.2013 consultarea publică asupra proiectului de Hotărâre al Comisiei Naționale a Pieței Financiare “Cu privire la aprobarea Regulamentului provizoriu cu privire la circulația valorilor mobiliare pe piața secundară”.

Proiectul de hotărâre are drept scop reglementarea modului de tranzacționare a valorilor mobiliare aflate în circulație în perioada de tranziție de la prevederile aplicate în temeiul Legii nr. 199-XIV din 18.11.1998 “Cu privire la piața valorilor mobiliare”, la normele noi ce urmează a fi stabilite în conformitate cu Legea privind piața de capital.

Proiectul respectiv este plasat pe pagina oficială web a Comisiei Naționale a Pieței Financiare – la compartimentul „Baza normativă / Proiecte în derulare”.

În acest context, rugăm să remiteți opiniile și sugestiile Dvs. pe marginea proiectului de hotărâre “Cu privire la aprobarea Regulamentului provizoriu cu privire la circulația valorilor mobiliare pe piața secundară”, până la data de 3 decembrie 2013, la adresa electronică valeriu.popa@cnpf.md sau în lădița pentru corespondență instalată la parterul clădirii Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

CAPITAL Market

Împreună
în lumea
finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Iurie FILIP:

“Piata de asigurări și însuși regulatorul trebuie să ajungă la un nivel calitativ mai înalt”

Interviu cu vicepreședintele Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Iurie Filip

– De Iurie Filip, au trecut mai mult de 100 de zile de când Parlamentul a confirmat noua componență a Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), iar Dvs. ați fost numit în calitate de vicepreședinte al CNPF. În această funcție, Dvs. sunteți responsabil de domeniul pieței de asigurări. Înainte de a vă întreba despre rezultatele preliminare ale activității Dvs., vă rog să ne vorbiți despre relațiile dintre regulator, companiile de asigurare și organizațiile profesionale din acest domeniu. Numirea Dvs. a coincis cu inițierea proceselor de judecată de către Uniunea Asiguratorilor din Moldova, care au contestat acțiunile CNPF?

– Voi spune direct că primele trei luni în această funcție nu s-au soldat cu rezultate foarte evidente și palpabile. Trebuie să recunosc că, din păcate, problemele cu caracter conflictual îmi răpesc mult timp și nu-mi permit să mă ocup de lucruri fundamentale. Pe moment nu sunt gata să trag anumite concluzii sau să fac o analiză a situației în acest domeniu, dar intuitiv tind să cred că piața de asigurări astăzi trece printr-un moment important în dezvoltarea sa. Această etapă a fost precedată de o perioadă de creștere cantitativă, când piața de asigurări se dezvolta din conținutul noilor clienți. Cererea pentru servicii de asigurare a contribuit atât la creșterea portofoliului de clienți ai companiilor deja active, cât și la apariția noilor companii de asigurare.

Nu este un secret că piața de asigurări se bazează în cea mai mare parte pe asigurarea transportului auto, în primul rând, pe asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto (RCA). În al doilea rând, pe asigurarea de tip CASCO. Acestea, luate împreună, ocupă circa 60-70% din piață. Este evident că dezvoltarea segmentului respectiv se datorează faptului că acesta este un tip de asigurare obligatoriu. În Republica Moldova, în afară de asigurarea obligatorie medicală de stat, nu sunt alte tipuri de asigurare obligatorii și nici nu se prevăd în viitorul apropiat. Ținând cont de faptul că majoritatea populației nu percepe asigurarea facultativă ca fiind ceva necesar, dezvoltarea pieței în această direcție are loc foarte lent.

Referitor la asigurarea auto, se creează impresia că acest segment, de asemenea, s-a epuizat și acum se poate vorbi doar despre anumite schimbări structurale interne.

Pot să presupun că acele multiple probleme care au apărut în di-

alogul dintre CNPF și participanții profesioniști ai pieței de asigurări sunt urmări ale descreșterii bruște a dinamicii dezvoltării acestui sector. Iată de ce, atunci când CNPF a încercat prin acțiunile sale să aducă un nivel nou de calitate, am în vedere regulamentul privind achitarea daunei cu uzură sau fără, noile tarife pentru RCA, companiile de asigurare s-au dovedit a nu fi pregătite de a accepta aceste noi realități. Anume aceasta consider că este principala cauză a neînțelegerilor care au apărut. De fapt, aceasta nu înseamnă că CNPF are totală dreptate. Însă, din păcate, partenerii noștri transferă foarte des platforma de discuții în instanțele de judecată.

Ce mai pot spune referitor la prima perioadă de activitate? Vreau să notez că problemele care au apărut pe piață ne-au făcut să analizăm încă o dată legislația în domeniu și să formulăm un șir de sarcini în acest sens. Personal, consider că piața trebuie să ajungă la un nivel calitativ nou, iar regulatorul trebuie să acorde o atenție deosebită acestui fapt.

– Există riscul ca practica de contestare a inițiativelor CNPF în instanțele de judecată să ia amploare, iar instanța să-și atribuie, într-un anumit fel, rolul de “regulator”?

– Practica de contestare a inițiativelor CNPF în instanța de judecată este acceptată în lumea civilizată și poate fi chiar cea mai eficientă metodă de dialog. Întrebarea este dacă sistemul nostru judecătoresc poate să facă față problemei. Nu e vorba de reacția societății la anumite decizii ale instanțelor de judecată care au fost învinuite de corupție, lobbying etc. În cazul nostru, disputele se referă la un domeniu specific și necesită pregătire profesională. Eu nu văd cum un judecător poate să înțeleagă nuanțe ale regulamentului privind calcularea uzurii cazu-

rilor asigurate sau ale problemelor legate de formarea prețului pentru produsele de asigurare obligatorii. Toate acestea necesită cunoștințe foarte profunde. Desigur, pot fi atrași experți, dar, din păcate, instanțele noastre de judecată nu întotdeauna își pot permite aceasta și, deseori, iau decizii care, după părerea noastră, nu sunt întotdeauna corecte sau, mai bine zis, nu sunt eficiente pentru domeniu. Tocmai din aceste considerente nu ar fi de dorit ca toate disputele să fie transferate în instanța de judecată. Dar avem ceea ce avem și sistemul judecătoresc este cum este, iar principiul de bază al acestuia este: în pofida nemulțumirilor față deciziile de judecată, acestea trebuie executate.

– Ați menționat că în această perioadă ați stabilit un șir de sarcini privind baza legală și normativă. Ce ați avut în vedere?

– Recent, CNPF a fost nevoită să înceapă procedura de insolabilitate a companiei de asigurări EUROASIG. Din păcate, toate acestea nu aduc plus de imagine CNPF, dar trebuie să admitem că mecanismele care ne stau la dispoziție nu ne-au permis să reacționăm în timp util pentru a preîntâmpina această situație. Când regulatorul recunoaște insolabilitatea unui participant al pieței, aceasta poate însemna că însuși regulatorul nu și-a realizat obligațiile suficient de bine. Recunoașterea acestui aspect arată importanța unui astfel de factor conceptual, precum este cel al reglementării activității de asigurare. Spre deosebire de alte segmente ale pieței de capital, acesta se bazează pe legislația generală. Adică procedura de licențiere, retragerea licenței și suspendarea activității companiilor de asigurări se fac în baza legislației generale, și anume a Legii privind licențierea Nr. 451 și Legii privind activitatea antreprenorială Nr. 235.

Eu cred că asigurarea este un gen de activitate specific, care are multe în comun cu activitatea bancară, deoarece în ambele cazuri se lucrează cu acumularea resurselor financiare ale populației și agenților economici. Tocmai din aceste considerente, licențierea activității de asigurare trebuie să se realizeze în baza unor acte normative specifice. Eu pledez pentru o revizuire serioasă a bazei normative, astfel încât CNPF să dețină instrumente serioase pentru a interveni operativ într-o situație sau alta.

Dacă e să vorbim despre ideea mea privind împuternicirea CNPF de a efectua o administrare directă, sistemul bancar poate servi drept exemplu în acest caz.

Ca și în sectorul bancar, noi propunem ca legislația să prevadă anumite cerințe prudențiale față de asigurători. Și atunci când vedem că o companie nu se conformează acestor cerințe, calitatea activelor ei nu acoperă obligațiunile și aceasta este aproape de faliment, CNPF trebuie să aibă posibilitatea să intervină pentru a stopa acest proces și să redreseze situația din cadrul companiei. Anumite cazuri au demonstrat că, de cele mai multe ori, problemele companiei pot fi corijate prin schimbarea administrației.

Deja am menționat că CNPF, în calitate de regulator al pieței de asigurări, va pune accentul pe ridicarea calității activității companiilor de asigurări, cât și a însuși regulatorului. Pentru aceasta, Comisia trebuie să prevadă cum să-și ridice eficacitatea și să evite activități de rutină și tehnice.

De exemplu, licența companiilor de asigurări include date despre reprezentanțe și filiale, precum și despre unitățile comerciale ale acestora. Sunt irosite multe resurse umane și organizaționale pentru a verifica această informație sau pentru a reînregistra aceste licențe. De fiecare dată când compania deschide sau închide un punct de vânzare, responsabilii de la CNPF trebuie să facă schimbări în licență și să verifice dacă au fost făcute înregistrările necesare la inspectorat sau nu. Acest lucru tehnic nu are rezultate, însă noi trebuie să ne ocupăm de aceste aspecte, precum prevăd normele Legii privind licențierea Nr. 451, potrivit căreia companiile trebuie să înscrie în licența de activitate toate punctele lor de vânzare. Dacă vom reuși să modificăm situația, angajații Comisiei vor avea mai mult timp pentru a se ocupa de lucruri mai importante, în particular să intensifice supravegherea riscurilor și astfel să

preîntâmpine situații dificile, de felul celei din cadrul companiei EUROASIG.

Al doilea moment asupra căruia o să ne concentrăm atenția și o să-l reformăm este studiarea și revizuirea situațiilor controversate în sfera asigurărilor. În primul rând, aceasta se referă la asigurarea RCA. Se știe că foarte des apar neconcordanțe privind sumele și termenele de plată etc. La Comisie parvin multe petiții ce se referă la acest subiect și lucrul cu acestea necesită mult efort deoarece e nevoie de a analiza situația din toate punctele de vedere și de a acționa, practic, ca o instanță de judecată. Nu mi se pare corect, cred că Comisia nu ar trebui să se ocupe de aceasta pentru că nu dispune de condițiile necesare pentru asigurarea unei analize multilaterale și detaliate a situației. În practica internațională, sunt aplicate diferite mecanisme precum arbitrajul și alte structuri care s-au dovedit a fi eficiente atât în țările europene, cât și în spațiul post-sovietic. Eu cred că Comisia trebuie să tindă să transfere acest volum de activitate unei structuri specializate și să aplice niște mecanisme mai eficiente pentru a rezolva aceste conflicte.

Al treilea moment căruia trebuie să-i acordăm o atenție deosebită are un caracter strategic. CNPF, așa cum am spus la început, trebuie să aibă o abordare foarte serioasă asupra căilor de extindere a pieței de asigurări. Chiar și pentru așa o țară ca Republica Moldova, un volum al pieței de asigurări de 60-80 mil. euro este insuficient și deloc convingător. Trebuie de menționat că mecanismele de asigurare permit soluționarea multor probleme, în unele cazuri chiar prin scutirea statului de unele poveri sociale.

– Când invocați necesitatea unor instrumente suplimentare, nu aveți anumite temeri referitor la unele acuzații la adresa CNPF privind imixtiunea în activitatea economică a companiilor prin exercitarea administrării externe ș. a? Dacă vorbim despre intensificarea controlului asupra activității companiilor de asigurare, ce țări pot servi drept model?

– Majoritatea țărilor europene ne pot servi drept model. Un exemplu concludent este Austria, unde supravegherea este bine pusă la punct. Nu întâmplător, companiile austriece sunt printre cele mai bune în Europa.

Cred că întrebarea „În ce măsură statul trebuie să se implice în economie?” este una retorică, iar cazul cu companiile de asigu-

rări este unul deosebit. Legislația altor țări și recomandările experților internaționali vorbesc despre aceea că piața financiară trebuie să aibă o bază normativă și o calitate a reglementării speciale, întrucât operăm cu banii populației. Iar pierderea banilor contribuabililor, întotdeauna este însoțită de reacții deosebite.

– **Se vehiculează ideea privind necesitatea introducerii unor tipuri de asigurări obligatorii, în particular, cea a locuințelor. Oponenții spun că înainte de a introduce noi tipuri de asigurări obligatorii, trebuie să fie calculat costul acestor produse pentru oamenii simpli. Or, anume ei vor plăti pentru toate, până la urmă? Am dori să vă mai întrebăm de ce lucrul asigurătorilor de promovare a serviciilor noi trebuie făcut de legislatori?**

– Da, există opinia că nu este tocmai corect când statul obligă oamenii să procure anumite servicii, inclusiv de asigurare.

Consider că în țara noastră și în alte state post-sovietice sau post-socialiste este puțin eficient să apelezi la populație în a conștientiza necesitatea unor astfel de servicii. Acest proces necesită schimbarea nu doar a unei singure generații.

Eu cred că atitudinea cetățenilor față de produsele de asigurare din țările occidentale s-a format timp de sute de ani – acesta era un element al culturii economice. În cazul nostru, cetățenii s-au obișnuit să mizeze pe stat, iar statul astăzi nu are resursele necesare. Astfel, introducerea noilor tipuri de asigurări obligatorii poate servi drept catalizator al procesului de dezvoltare a culturii și a pieței asigurărilor în ansamblu.

Drept exemplu servește asigurarea de răspundere civilă auto. Îmi amintesc că atunci când acest tip de asigurare obligatorie a fost impus, la fel au fost multe voci care acuzau introducerea obligativității, insinuând că ar exista un lobby în interesul companiilor de asigurări etc. Dar timpul și practica au demonstrat, sau cel puțin mi s-a creat o astfel de impresie, că oamenii deja au înțeles necesitatea RCA și efectul practic al acesteia. Desigur, și în acest domeniu este loc de schimbări și reformare, dar cel mai important este că mecanismul lucrează și ajută oamenii să-și soluționeze problemele. Cel puțin, o diferență dintre Republica Moldova și alte țări CSI, este că aici nu ne confruntăm masiv cu problema accidentelor provocate intenționat de unii șoferi interesați în a-și accidenta mașina. Spun asta pentru că uneori ceea ce pare a fi o povară sau chiar presiune din partea statului, cu timpul se dovedește a fi corect și binevenit.

– **Nu considerați că o oarecare precauție sau chiar ostilitate față de noile tipuri de asigurare obligatorii derivă, în primul rând, din practica funcționării tipurilor de asigurări obligatorii existente? Problema calității serviciilor, costul cărora nu este deloc „simbolic”, nu poate să nu îngrijoreze cetățenii. Dar și corectitudinea companiilor de asigurare în relațiile cu consumatorii, de asemenea, ridică semne de întrebare.**

– Sunt întru totul de acord, dar, întorcându-mă la ideea mea de bază, vreau să amintesc că piața are nevoie de o dezvoltare calitativă nouă. Din păcate, sunt etape când principala sarcină a antreprenorului este să acumuleze capital prin orice metode. El nu ține

cont de calitate și de viitoarele relații cu clienții. Scopul lui este să acapareze cât mai mult. Istoria a demonstrat că această etapă în dezvoltarea pieței este inevitabilă. În ceea ce privește piața de asigurări, a fost o perioadă când companiile de asigurări, activând pe o piață neasimilată, încercau să atragă cât mai mulți clienți și, respectiv, să obțină cât mai multe subscrieri. Faptul că pe urmă o parte din clienți plecau din cauza atitudinii proaste față de ei nu preocea compania de asigurări, căci în loc de unul plecat, veneau câțiva noi. După părerea mea, această etapă se apropie de sfârșit. Însă, nu toate companiile de asigurări înțeleg asta și, în loc să se reorienteze, lucrează din inerție după aceleași scheme și metode. Desigur, sunt multe probleme, dar fiți de acord, astfel de lacune există în toate sferele economiei, și nu doar în Republica Moldova. De exemplu, multe dispute privind RCA au loc în Rusia și Ucraina, și chiar în câteva țări post-socialiste.

Acesta și este domeniul de lucru atât pentru companiile de asigurări, cât și pentru regulator. În particular, noi am elaborat și încercăm să implementăm cerințe de calitate pentru personalul companiilor din asigurări. Avem multe întrebări și referitor la calitatea lucrului brokerilor de asigurare. De exemplu, există opinia că brokerii trebuie eliminați de pe piață. Eu cred că acest fapt nu poate fi admis în nici un caz. Acest tip de activitate are dreptul la viață, dar calitatea lucrului lor trebuie să fie la alt nivel.

– **CNPF trebuie să facă uz de anumite instrumente pentru a participa la luarea deciziilor în cadrul Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule sau acest organ trebuie să fie reglementat de membrii săi? În acest context, aș vrea să vă întreb care este soarta noului statut al Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule, care se discută pe larg?**

– Nu cred că Comisia ar trebui să aibă anumite instrumente suplimentare de influență asupra procesului de luare a deciziilor de către BNAA. Carte Verde este același tip de asigurare obligatorie de răspundere civilă, dar în afara țării. Dacă doriți, este și un sistem de răspundere reciprocă și de autoreglementare, care stabilește regulile de lucru, deține un statut și are un birou central de administrare. Cu alte cuvinte, este un acord al asigurătorilor, nu al statului. Problema este de altă natură: cum lucrează acest mecanism în condițiile R. Moldova și ce e de făcut ca biroul să se ocupe doar de probleme de asigurare auto și să nu devină un instrument în mâinile cuiva, pentru soluționarea problemelor corporative sau concurențiale.

M-ați întrebat despre statut. CNPF, ca organ regulator, este în drept să avizeze acest statut și să ceară de la Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA) ca acest document să fie cât mai clar definit și în detaliu. Statutul trebuie să stipuleze clar procedura de acceptare a membrilor Biroului, la fel ca și drepturile și obligațiile lor, e necesară o reglementare clară a relațiilor juridice dintre membrii societății și organele care iau decizii. Dacă e să facem o paralelă cu activitatea CNPF, comisia în deciziile sale referitor la suspendarea sau retragerea licenței se bazează pe un regulament și pe proceduri speciale.

CNPF oferă companiilor posibilitatea de a lua cunoștință de obiecții și de a le contesta. Același lucru trebuie să-l facă și BNAA. Acest organ nu poate să desfășoare adunări și să ia decizii fără a respecta anumite reguli. Desigur, simplific situația prin modul de a o expune, dar de fapt, acum vorbim nu atât despre cum Comisia ar putea influența luarea deciziilor BNAA, cât despre gradul în care jucătorii pieței pot participa la activitatea Biroului. Doar au fost situații când membrii Biroului au fost subiecți în examinarea chestiunilor privind acceptarea anumitor membri. Trebuie să facem posibilă aplicarea anumitor parametri obiectivi. Dacă compania are licențele necesare și corespunde unor cerințe concrete, aceasta trebuie să devină în mod automat membru al sistemului Carte Verde, și nu în baza unor relații subiective dintre membrii sistemului Carte Verde. Vreau să subliniez faptul că statutul ar trebui să intervină cât mai puțin posibil în activitatea acestui Birou. Apropo, aceasta este una din cerințele Biroului Central al sistemului internațional Carte Verde de la Bruxelles.

– **La începutul discuției ați spus că CNPF, în calitatea sa de regulator al pieței de asigurări, trebuie să fie dispensată de anumite funcții tehnice care nu sunt importante. Asupra căror activități ar trebui să se concentreze atenția regulatorului?**

– De curând a fost aprobată o nouă organigramă și, în contextul întrebării Dvs., am încercat să venim cu noi acțiuni. Astfel, Direcția monitorizare și control asigurări a fost divizată în Direcția monitorizare, statistică și actuarial (monitorizarea din oficiu CNPF în baza informației deținute) și Direcția de control (verificări nemijlocit în cadrul companiilor de asigurări, în baza informațiilor operative parvenite de la Direcția monitorizare).

Direcția de monitorizare, statistică și actuarial va trebui să se ocupe de analiza monitorizării situației pe piața de asigurări, pe segmente separate ale pieței, precum și a companiilor, va identifica riscurile posibile și va preveni potențiale situații de criză.

Am vorbit mai sus la modul în general despre situația de pe piața de asigurări auto. Aici ne confruntăm cu principalele probleme, dar nu ar fi corect să spunem că în alte domenii de asigurare situația este ideală. De exemplu, în sfera asigurării achitării pensilor, o companie de asigurări a încheiat foarte multe contracte și acum au apărut anumite dificultăți. Comisia a primit multe plângeri că compania nu-și onorează obligațiile. Ținând cont de faptul că acest tip de asigurare, care este destul de complex, se va dezvolta și la noi, trebuie să dăm dovadă de mai multă prudență. Desigur, CNPF a acumulat o anumită experiență în domeniul asigurării de răspundere civilă auto. Însă în alte domenii care nu s-au dezvoltat pe piață, comisia nu a acumulat experiența necesară. Reieșind din faptul că participanții profesioniști tot mai mult își manifestă interesul pentru noi tipuri de asigurare, CNPF, de asemenea, ar trebui să se dezvolte în paralel și să acumuleze experiență și abilități. Repet, piața de asigurări și însuși regulatorul trebuie să ajungă la un nivel calitativ mai înalt.

– **Vă mulțumesc pentru interviu.**

A dialogat
Ghenadie TUDOREANU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plățile regulatorii de funcționare:

Cod fiscal 1007601001293; BC “Victoriabank” SA Filiala nr.11; Codul băncii VICBMD2X883; Cont bancar 2251311138

Sumarul tranzacțiilor bursiere din octombrie

Volumul bursier total din luna octombrie a constituit 118,3 mil. lei. În total, au fost înregistrate 81 tranzacții cu acțiunile a 28 emitenți.

În luna octombrie cota-parte a volumului Secției de Bază a depășit semnificativ cota-parte a volumului Secției Tranzacțiilor Directe, constituind 87,7% față de 12,3%.

Volumul Secției de Bază a bursei a constituit 103,7 mil. lei. Pe piața interactivă au fost încheiate 14 tranzacții cu acțiunile “Moldova-Agroindbank” în sumă de 82,8 mil. lei. Prețul de piață al acestor acțiuni a variat în limitele 1000-1044 lei. Prețul acțiunilor ordinare nominative “Banca de Economii” a crescut de la 14 pînă la 40 lei per acțiune. Prețul acțiunilor “Victoriabank” s-a micșorat de la 27 pînă la 20,56 lei.

Pe parcursul lunii prețul de piață al acțiunilor societății “Fabrica de confecții Ionel” s-a majorat de la 4 pînă la 5,50 lei și prețul acțiunilor “Moldcarton” – de la 0,20 pînă la 3,78 lei. Prețul acțiunilor companiei “Tipografia-Dondușeni” s-a micșorat de la 2 pînă la 1 leu. Prețurile de piață ale acțiunilor “Automototrans”, “Dalia” și “Lusmecon” au rămas stabile la nivelul de 25 lei, 20 lei și 28,79 lei, respectiv. Cele mai tranzacționate au fost valorile mobiliare ale companiei din Chișinău “Interior” – 18 tranzacții la prețul de 15 lei.

În Secția Tranzacțiilor Directe au fost înregistrate tranzacții de vânzare a acțiunilor ca pachete unice (licitații cu strigare) în volum de 14,5 mil. lei, dintre care 12 mil. lei reprezintă volumul vânzării a 4,8% din acțiunile „Energbank”. Ca pachet unic au fost realizate 50% din acțiunile „Jancom” (Cahul) la prețul de 39,66 lei per acțiune.

Lista valorilor mobiliare înregistrate la bursă la finele lunii octombrie a fost constituită din 980 societăți pe acțiuni, dintre care 9 – companii înscrise la Cota bursei.

La negocierile lunii octombrie au luat parte 16 membri ai bursei. Din aceștia, poziții de lider au ocupat:

- după volumul tranzacțiilor (70,6 mil. lei) – “Moldova-Agroindbank”;
- după numărul tranzacțiilor efectuate (37 tranzacții) – “DAAC Invest”;
- după numărul emitenților tranzacționați (10 emitenți) – “Valinvest”.

Informații mai detaliate privind cererea și oferta, prețurile de piață, statistica tranzacțiilor bursiere, precum și lista companiilor de brokeri pot fi găsite pe site-ul Bursei de Valori a Moldovei (www.moldse.md) sau la tel. 022-27-54-20.

Informația privind negocierile este publicată: săptămânal în ziarul “Capital Market”, lunar în buletinul informativ al bursei “Bursa de Valori a Moldovei” (indice la “Poșta Moldovei” – 31882).

Bursa de Valori a Moldovei

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:
Moldpres: 67770
Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.
Nr. de înregistrare:
1003600114204, 27 octombrie 2003
FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:
Președinte: Iurie FILIP,
Elena VASILACHE, Eugeniu VIȚU,
Zoia TULBURE, Nadejda FILIP.
REDACTOR-ŞEF:
Ghenadie TUDOREANU
Tel.: /373 22/ 229-445
REDACTOR-ŞEF ADJUNCT:
Tatiana SOLONARI
Tel.: /373 22/ 229-335

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale: capital@market.md, ziarulcm@gmail.com
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03
ADRESA REDACȚIEI:
Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)
CONT BANCAR: 225139437,
c/f 1003600114204,
BC “Eximbank - Gruppo Veneto Banca”, SA.,
fil.11, Chișinău, BIC EXMMMD22436
În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket»
Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.
Orice articol publicat în “Capital Market” reflectă punctul de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia PRAG 3

Legea privind fondurile de pensii facultative a fost aprobată în prima lectură

Continuare din pag. 1.

ale angajaților și angajatorilor. Astfel, Legea nu limitează participarea persoanelor în funcție de vârstă sau mărimea contribuției, ci urmărește ideea că viitoarea pensie este direct proporțională cu contribuția realizată pe parcursul anilor.

Totodată, fiecare participant poate decide fondul de pensii la care contribuie, precum și mărimea contribuției, încheind un act individual de aderare la fond. Acest plan, elaborat de administratorul fondului de pensii și aprobat de CNPF, conține reguli și condiții, conform cărora administratorul colectează și investește activele fondului în scopul obținerii pensiei facultative de către participant. Proiectul legii mai prevede că contribuția poate fi împărțită între angajat și angajator potrivit prevederilor stabilite prin contractul colectiv de muncă sau, în lipsa acestuia, pe baza unui proces-verbal încheiat cu reprezentanții angajaților, sau negociată în mod individual.

„Directivele europene obligă statul să ofere populației dreptul să-și poată crea pensie suplimentară. CNPF are scopul să creeze suportul legislativ pentru acest lucru, altceva este dacă agenții economici și persoanele fizice vor avea dorință și capacitatea să participe la aceste fonduri. Avem un optimism moderat, deoarece acest document presupune o nouă modalitate de formare a pensiilor, iar experiență în acest domeniu încă nu avem”, a punctat vicepreședintele CNPF. El a accentuat că Legea privind fondurile nestatale de pensii din 1999 presupunea că pensiile pot fi formate doar de către instituțiile bancare sau companiile de asigurări, în noua lege însă este prevăzută că orice colectiv de muncă sau cetățenii care sunt uniți prin interese comune, fără a avea statut de persoană juridică, pot angaja un administrator licențiat față de care CNPF va impune cerințe prudențiale pentru a garanta buna gestionare a acestor active. „E o modalitate mult mai accesibilă și sperăm că întreprinderile care au posibilități financiare să creeze aceste fonduri ca un supliment la pachetele sociale pe care le pot oferi angajaților”, a spus Iurie Filip.

În opinia sa, chiar dacă proiectul de lege a fost supus unor critici dure, acesta stabilește reguli explicite pentru protejarea intereselor participanților fondului de pensii, precum separarea activelor administratorului de activele fondului, răspunderea administratorilor, normele de dezvoltare, și de transparență a operațiunilor cu activele fondurilor de pensii etc. Respectiv, administratorii urmează să elaboreze și să aplice un set de

reguli și proceduri interne care vor asigura protejarea intereselor participanților la fondurile de pensii facultative printr-un management eficient al riscurilor, iar în complex vor constitui o condiție esențială în asigurarea stabilității pieței financiare nonbancare.

De pensie facultativă poate beneficia acea persoană care a atins vârsta de pensionare și a achitat minimum 60 de contribuții lunare. Legea prevede și posibilitatea transferării depunerilor la alte fonduri, în cazul în care deponentul, spre exemplu, se mută cu traiul în altă țară. În acest caz, va achita fondului o penalitate de până la 5%, dacă transferul are loc în decursul primilor trei ani. După această perioadă – transferul nu este taxat.

URMEAZĂ SĂ FIE CREAT ȘI UN FOND DE GARANTARE A CONTRIBUȚIILOR

„Specificul fondurilor facultative de pensii este că ele trebuie să asigure o mare stabilitate a investițiilor pe termen lung. Am menționat că termenul minim de contribuții este de 5 ani și, respectiv, trebuie să asigurăm o diminuare cât mai mare a riscurilor pentru această perioadă. Piața europeană oferă o stabilitate în acest sens, chiar dacă mai sunt și unele probleme de criză. Legea este elaborată în conformitate cu directivele europene și este asigurată compatibilitatea legislativă între acest gen de activitate și controlul acestor investiții făcute în piața europeană. Mecanismul de funcționare a fondurilor facultative urmează a fi complementat, pe moment legislația privind circulația valutară pe teritoriul RM creează anumite dificultăți în fluxul financiar între Republica Moldova și spațiul european”, a spus vicepreședintele CNPF.

Pentru a asigura o protecție eficientă a contribuțiilor populației în sistemul respectiv, CNPF impune prin lege să fie constituite și Fonduri de garantare. Existența unui astfel de fond este necesară pentru a asigura securitatea mijloacelor defalcate în fondurile de pensii facultative și se constituie din contribuțiile administratorilor și furnizorilor fondurilor de pensii. În cazul în care administratorii sau furnizorii de pensii facultative nu vor mai putea asigura plățile facultative de pensii, pierderile participanților și beneficiarilor vor fi compensate anume din acest fond de garantare. Astfel, pentru a obține licența de activitate, administratorul fondului va trebui să dețină un capital statutar de 100 mii de euro, deși, inițial CNPF a propus ca acesta să constituie 730 mii de euro. Totuși, ca și în cazul companiilor de asigurări, plafonul va fi majorat la

fiecare trei ani, astfel încât să se ajungă anume la această sumă.

EXPERIENȚA ALTOR ȚĂRI AR PUTEA FI ÎNCURAJATOARE

Concomitent cu pensiile private obligatorii, statele din spațiul ex-sovietic încearcă, în ultimii câțiva ani, să implementeze și fondurile facultative de pensii. Republica Moldova poate să preia, în acest sens, experiență de la țările europene unde acest sistem funcționează mult mai bine. Potrivit unui raport al Consiliului Investitorilor Străini din România, fondurile facultative de pensii înregistrează un randament anual de 7,7%. În țara respectivă acest sistem funcționează începând cu 2008 și continuă să atragă tot mai mulți participanți dornici să economisească pe cont propriu în vederea pensionării, mai ales că există și o extindere a deducibilității fiscale de 400 de euro pe an, atât pentru angajator, cât și pentru angajat.

Cea mai dezvoltată piață de pensii facultative din regiunea Europei Centrale și de Est se atestă în Cehia, unde plafonul anual de deducere fiscală este de tocmai 8% din salariul mediu brut, aproximativ 900 de euro pe an. În plus, statul ceh oferă fiecărui participant o contribuție fixă suplimentară în valoare de 5 euro pe lună sau un beneficiu net de 60 de euro pe an, ceea ce înseamnă o deducere fiscală de alți 400 de euro pe an. Experții susțin că anume această deducere fiscală de 1300 de euro pe an a stimulat participarea în proporție de 90% a populației active la fondurile facultative.

În Ungaria, contribuțiile angajaților la pensiile facultative sunt scutite în totalitate de impozitul pe venit. Iar plafonul deducerii fiscale este de 7% din salariul brut al angajatului, adică circa 600 de euro pe an, sumă calculată la salariul mediu.

Anterior, CNPF anunțase că a inițiat propuneri de modificare a legislației fiscale privind majorarea cotei deduse din contribuțiile achitate la fondurile de pensii facultative, scutirea acestor contribuții de la plata impozitului la sistemul public de asigurări sociale și asigurări medicale obligatorii (pentru persoane juridice și fizice), precum și deductibilitatea totală a plăților efectuate sub formă de pensii, așa cum practică și alte state cu sisteme dezvoltate de fonduri private.

În cazul în care Legea privind fondurile facultative de pensii va fi adoptată și apoi create Fonduri de garantare, CNPF va elabora suplimentar un proiect de lege care să reglementeze sistemul de plată a pensiilor facultative.

Lilia PLATON

HOTĂRÎRE cu privire la unele măsuri față de participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare

Nr. 54/8 din 08.11.2013

Monitorul Oficial nr. 262-267/1719 din 22.11.2013

***

Întru asigurarea integrității datelor aferente tranzacțiilor de valori mobiliare, în temeiul prevederilor art. 1 alin. (1), art. 3, art. 8 lit. b) și lit. e), art. 9 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

- Se prescrie participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare:
  - pastrarea tuturor documentelor aferente tranzacțiilor cu valori mobiliare până la transmiterea acestora în arhivele de stat;
  - efectuarea obligatorie a copiilor autentificate de pe documentele aferente tranzacțiilor cu valori mobiliare, ridicate în conformitate cu legislația de către organele de drept.
- Pentru nerespectarea prevederilor pct. 1 din prezenta hotărîre față de participanții profesioniști vor fi aplicate măsuri potrivit legislației în vigoare.
- Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere valori mobiliare.
- Prezenta hotărîre intră în vigoare la data publicării.

PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIEȚEI FINANCIARE
Artur GHERMAN

Chișinău, 8 noiembrie 2013.

Nr. 54/8.

ORDONANȚĂ cu privire la inițierea controlului tematic privind respectarea de către asigurători a legislației la formarea rezervelor de asigurare și menținerea nivelului marjei de solvabilitate și lichiditate

Nr. 54/6-O din 08.11.2013

Monitorul Oficial nr. 262-267/1725 din 22.11.2013

***

În conformitate cu Planul de activitate al Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2013, în scopul verificării respectării de către asigurători a legislației la formarea rezervelor de asigurare și menținerea nivelului marjei de solvabilitate și lichiditate, avînd ca temei prevederile art. 8 lit. f) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 55 alin. (1) lit. a) și lit. b), alin. (3) și alin. (5) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006 “Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 47-49, art. 213), Comisia Națională a Pieței Financiare

DECIDE:

- Se inițiază controlul tematic privind respectarea de către asigurători a legislației la formarea rezervelor de asigurare și menținerea nivelului marjei de solvabilitate și lichiditate, conform anexei, la situația din 30.09.2013.
- Controlul va fi efectuat de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare numiți prin ordinul președintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare.
- Asigurătorii enumerați în anexa la prezenta hotărîre vor asigura accesul membrilor grupului de control la toate documentele și la alte surse de informație necesare controlului.
- Prezenta ordonanță intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIEȚEI FINANCIARE
Artur GHERMAN

Chișinău, 8 noiembrie 2013.

Nr. 54/6-O.

Anexă la Ordonanța CNPF nr. 54/6-O din 8 noiembrie 2013

LISTA COMPANIILOR

Nr.	Asigurătorul
1	“ACORD-GRUP” S.A.
2	“ASITO” S.A.
3	“ASTERRA GRUP” S.A.
4	“AUTO-SIGURANȚA” S.A.
5	“DONARIS GROUP” S.A.
6	“EXIM-ASINT” S.A.
7	“GALAS” S.A.
8	“GARANȚIE” S.A.
9	“GRAWE CARAT ASIGURĂRI” S.A.
10	“KLASSIKA ASIGURĂRI” S.A.
11	“MOLDASIG” S.A.
12	“MOLDCARGO” S.A.
13	“MOLDOVA – ASTROVAZ” S.A.
14	“SIGUR-ASIGUR” S.A.
15	“TRANSELIT” S.A.
16	“VICTORIA ASIGURĂRI” S.A.

Fondul locativ va primi „pașaport”

Starea tehnică a blocurilor de locuințe din Republica Moldova va fi clasificată în cinci categorii distincte, conform unui Regulament elaborat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor. Potrivit documentului, categoria în care va fi încadrat fiecare bloc va fi stabilită în funcție de starea tehnică a clădirii (I – bună, II – satisfăcătoare, III – nesatisfăcătoare, IV – veștă, V – inutilizabilă).

„Obiectivul nostru este acela de a determina starea tehnică a construcției, necesitatea de executare a reparațiilor, astfel încât să definim soluțiile tehnice necesare extinderii duratei de exploatare a clădirilor construite”, a declarat Marcel Răducan, ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

Ministrul a explicat că, pentru a evalua starea tehnică a clădirilor, se vor examina fundațiile construcțiilor. De asemenea, ministrul a mai precizat că se vor efectua cercetarea vizuală și detaliată a clădirilor, cercetarea terenurilor și a fundațiilor, cercetarea pereților, planșelor, a acoperșurilor și a scârilor.

În urma acestui proces de evaluare, autoritățile vor putea direcționa fondurile necesare reabilitării sau consolidării exact către clădirile care au cea mai mare nevoie. „Cu alte cuvinte, vom ști exact care sunt urgențele. Blocurile care vor fi încadrate în categoriile inferioare vor fi tratate cu prioritate”, a precizat ministrul Marcel Răducan.

În condițiile în care blocurile vor fi reparate, locatarii vor trebui evacuați temporar în alte locuințe, însă, deocamdată, acestea nu sunt identificate. „Este o practică internațională, când statul are blocuri de schimb. Dacă vor fi depistate blocuri nefuncționale, locatarii vor fi mutați în aceste clădiri ale unui fond similar. După ce va fi reparat blocul, dacă va fi posibil, locuitorii se vor întoarce pe la casele lor”, a spus Răducan.

Totodată, analiștii imobiliari sunt sceptici vizavi de implementarea noului proiect de lege, în condițiile în care pentru aceasta e nevoie de

foarte mulți bani, iar bugetul țării nu are astfel de capacități.

„Este o lege împrumutată din Europa, dar Republica Moldova nu are capacități financiare să o implementeze. De exemplu, pentru reabilitarea unui bloc aflat în stare avansată de degradare e nevoie de câteva zeci de milioane de lei, bani care deocamdată nu sunt identificați”, e de părere Ruslan Șuleanșchi, directorul Agenției Imobiliare LuxImobil.

Acesta a mai spus că legea respectivă va avea soarta celorlalte acte normative, adică vor rămâne a fi niște prevederi foarte bune, doar pe hârtie. „Nu cred să se schimbe ceva pe piața imobiliară moldovenească. În prezent, sunt foarte multe blocuri în stare avansată de degradare, circa 140 de mii, dar nu are cine să le reabiliteze”, a mai precizat Șuleanșchi.

Totodată, Artur Chiruță, directorul companiei de construcții Construct SA a spus că legea e făcută mai mult de ochii lumii, în condițiile în care nu are acoperire financiară și nu sunt stabilite metode clare de evaluare a stării blocurilor. „Evaluarea stării blocurilor este un proces costisitor, iar în Republica Moldova nu cred că este posibilă o evaluare veridică”, a precizat Chiruță.

Potrivit proiectului de lege, cadrul cercetărilor instrumentale măsoară încovoierile și deformările structurilor portante, dimensiunile deschiderii fisurilor, caracteristicile reale ale materialului structurilor portante.

Determinarea caracteristicilor geometrice ale clădirii și structurilor se execută în cadrul lucrărilor de măsurare. Prin măsurare se determină configurația și dimensiunile clădirii și încăperilor, poziția în plan și pe verticală a structurilor și elementelor lor. La efectuarea lucrărilor de măsurare se verifică dimensiunile principale ale sche-

mei constructive a clădirii (lungimea deschiderilor axiale, secțiunile structurilor, nodurile de reazem și alți parametri geometrici, de a căror valoare depinde starea de tensiune deformativă a elementelor structurilor), se determină cotele verticale absolute și relative ale elementelor clădirii (tălpi de fundație, soclu, etaje, acoperiș).

Proiectul de lege prevede cercetarea clădirilor din panouri mari, cu sisteme de încălzire cu panouri, cu țevi ascunse, care umezesc pereții și pe cei despărțitori, poate să apară scurgeri în locurile de îmbinare prin sudare a coloanelor (la distanța de 15-20 cm de la tavan), precum și în locurile de joncțiune ale țevilor de unire a aparatelor de încălzire cu coloanele.

La prelevarea și transportarea probelor trebuie asigurată integritatea completă a depunerilor de coroziune și calcinare în țevi. Mărirea de îngustare a secțiunii libere a țevilor, din cauza depunerilor de coroziune și calcinare de maximum 30% se consideră admisibilă. Mărirea de îngustare a secțiunii libere a convectoarelor (cu condiția reducerii admisibile a schimbului de căldură în aparatele de încălzire) de maximum 19% se consideră admisibilă.

Pe de altă parte, la sistemul de canalizare în urma studiului vor fi stabilite materialul țevilor și diametrele lor, numărul deversoarelor de canalizare și scurgeri de apă, tipul scurgerilor de apă (închis – canalizare pluvială sau canalizare comună, deschis – lângă clădire).

În prezent, în Republica Moldova sunt 344.000 de blocuri, dintre care 134.000 au fost construite în perioada 1945-1970, iar alte 160.000 – între anii 1971-1991. Iar 50.000 de imobile au fost construite între anii 1991-2011.

Florin LEVĂNȚICĂ

Piața imobiliară își menține tendința de reducere ușoară a prețurilor

Prețurile la apartamente pe piața imobiliară secundară au scăzut ușor, în luna octombrie, de la o medie de 583 la 580 euro pe metru pătrat, în condițiile în care numărul tranzacțiilor a crescut neesențial în ultimele două trimestre, transmite MOLDPRES cu referire la date ale Bursei Imobiliare LARA.

De la începutul anului, prețurile la imobilul locativ în general s-au redus în medie cu 2%, iar situația pe această piață s-a înrăutățit comparativ cu ultimii ani. Piața imobiliară se află într-o stagnare profundă, apreciază experții imobiliari.

Așteptările persoanelor care vând apartamente și ale celor care le cumpără nu coincid. Vanzătorii continuă să mențină prețurile, chiar dacă cererea este în scădere. Ei preferă să-și vândă proprietățile la prețul apropiat de cel de piață sau să nu-l vândă deloc, așteptând ca acesta să crească. „Vanzătorii stabilesc prețurile fără a analiza situația pe piață și merg pe principiul „am nevoie mare de bani” sau se orientează la prețurile imobilului de peste hotare, potrivit unei analize a Bursei LARA.

Pe parcursul trimestrului trei, prețurile medii de ofertă la majoritatea categoriilor de bunuri imobile s-au diminuat în comparație cu trimestrul precedent, apreciază și Agenția Relații Funciare și Cadastru. Prețurile de ofertă

la imobilele rezidențiale din Chișinău au scăzut cu 3 la sută. Prețurile de ofertă la apartamente în capitală au fost de 835 de euro pentru un metru pătrat, în trimestrul trei, iar la case de locuit – 938 de euro.

Potrivit Agenției Relații Funciare și Cadastru, prețurile apartamentelor cu o cameră s-au diminuat în sectorul Centru cu 5,9 la sută, Botanica – cu 3,2%, Buiucani – cu 6,3%, Ciocana – cu 5,4%. În sectoarele Rîșcani și Telecentru, prețurile sunt constante. Reducerile de preț la locuințele cu două și trei camere au fost mai puțin sesizabile.

Agenția menționează totodată că „prețul de ofertă se deosebește de prețul real al tranzacției, în limitele a 10-50 la sută”, în funcție de abilitatea cumpărătorului de a negocia prețul și condițiile tranzacției.

Date ale Agenției Nika Imobil relevă că un adevărat boom pe piața imobiliară s-a produs în anii 2003-2005, când prețul s-a triplat, după o stagnare, în anii 1997-2002, la nivel de 130-250 de dolari pentru un metru pătrat.

În anul 2013, pe piața imobiliară din Republica Moldova se vor păstra aceleași tendințe ca în 2012, când cererea de locuințe a scăzut, iar prețul la imobilul locativ s-a redus cu 2-7 la sută, prognoza la început de an experții Bursei Imobiliare LARA. „Dacă se va produce o scădere a prețurilor, aceasta va fi nesemnificativă”, estimau agenții imobiliari.

APP a publicat profilurile investiționale ale societăților scoase la privatizare pentru prima dată

Agencia Proprietății Publice (APP) a publicat pe site-ul instituției profilurile investiționale a 29 de întreprinderi scoase la privatizare pentru prima dată, informează MOLDPRES.

Potențialii investitori pot afla din datele publicate ce active nete au aceste întreprinderi, care este cifra de afaceri și profitul obținut în anii 2011-2012. De asemenea, care e suma datoriilor pe termen scurt și lung, precum și patrimoniul gajat, alte informații. Agenția Proprietății Publice invită investitorii potențiali și toate persoanele interesate să consulte profilurile întreprinderilor la adresa: <http://app.gov.md/md/obiective/>.

Nouăzeci de active ale statului la un preț inițial de 1,14 miliarde de lei sînt scoase la privatizare în runda din această toamnă. Printre aceste obiective majoritatea au fost licitate anterior, unele de mai multe ori, dar nu au fost solicitate.

Din lista celor 29 de întreprinderi, ale căror profiluri au fost publicate, fac parte Tipografia Centrală, Combinatul Poligrafic din Chișinău, Mina de Piatră din Mileștii Mici, hotelul „Zarea”, Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier”, Institutul de Cercetări Științifice Eliri, Întreprinderea de Stat pentru cercetare și producere „Avicola – Moldova”, o serie de centre de reproducție a păsărilor și altele.

Agenția Proprietății Publice a scos la licitație, în noiembrie-decembrie, proprietăți ale statului „întru asigurarea atragerii investițiilor private în întreprinderile din domeniile liberalizate și, respectiv, acumularea mijloacelor financiare în bugetul public național”.

Cel mai mare preț total, respectiv 626,9 milioane de lei, este solicitat pentru cele 2 societăți pe acțiuni și 21 întreprinderi de stat (complexe patrimoniale unice) ce urmează a fi privatizate prin concurs comercial. Este vorba inclusiv de Ferma de creștere a cailor de rasă „AT-Prolin”, Combinatul Poligrafic din Chișinău, Hotelul „Zarea” din capitală, Sănătatea din Ucraina, orașul Sergheevka.

În perioada 16 – 20 decembrie 2013 vor fi licitate la Bursa de Valori acțiunile proprietate publică de stat din 39 societăți pe acțiuni, inclusiv Aeroport Handling, Aeroport Catering, Armo-Beton, Farmaco, Floare-Carpăt.

Ministerul Economiei a organizat la mijlocul lunii noiembrie o masă rotundă pentru misiunile diplomatice și potențialii investitori în cadrul căreia a făcut o prezentare a întreprinderilor scoase la privatizare. Două săptămîni mai tîrziu participanții la ședința Diplomatic Economic Club au fost informați despre aceste unități economice, dar cele 13 întreprinderi urmează a fi privatizate prin concursuri individuale în 2014.

Prezența masivă a statului în economie, cu o cotă de cca 25%, reprezintă o constrîngere pentru dezvoltarea unor sectoare, afirmă vicepremierul, ministrul Economiei Valeriu Lazăr. Potrivit ministrului, în anii 90 ai secolului trecut, Republica Moldova a ratat o serie de oportunități de a atrage, prin mari privatizări, corporații internaționale. Acum însă orice întîrziere majorează riscul ca întreprinderile din anumite sectoare să nu mai fie atractive.

Banca Națională desfășoară Săptămîna Antifraudă

Banca Națională a Moldovei (BNM) desfășoară Săptămîna Antifraudă în Republica Moldova, după ce luni a avut loc conferința cu același generic la BNM.

Băncile din Republica Moldova trebuie să-și îmbunătățească politicile antifraudă, de guvernare corporativă și codul de etică. De obicei, dacă există fraude în sistemul bancar, ele sunt rezolvate la nivel intern, fără a fi date publicității informații privind acestea, pentru că este vorba de imaginea instituției financiare.

„Cazuri de fraudă în sistemul bancar moldovenesc au avut loc când casierii au furat banii și au plecat. Ba mai mult, atacurile raider tot sunt considerate acțiuni de fraudă”, a precizat Emma Tăbărbă.

„Sistemul bancar din Republica Moldova trebuie să se axeze în activitatea sa pe o bună reglementare bazată pe standardele internaționale și acest lucru se petrece. Este necesar ca reglementările să vizeze pașii de administrare a unei bănci și modul de gestionare a unei astfel de instituții”, a declarat Doru Bebe Butala, președintele Comisiei de Conformitate de la Asociația Băncilor din România, la conferința consacrată Săptămîni Antifraudă.

„Managementul înseamnă planificare, coordonare și control. O instituție care vrea să controleze fraudă trebuie să înțeleagă acest lucru. Iar un element esențial îl constituie un program amplu la nivelul conducerii executive pentru implementarea acestuia și în celelalte structuri ale băncii”, a precizat Butala.

Ia 31 octombrie 2013 și incluse la Depozitarul Național al Valorilor Mobiliare включенных в Национальный Депозитарий Ценных Бумаг на 31 октября 2013 года

Table with 4 columns: ISIN, Naumenoare AO/Denumirea SA, Volumul emisiunii, un., Valoarea Nominala a unei valori mobiliare, lei. The table lists various securities and their details as of October 31, 2013.

**Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova, pe piața bursieră
(Perioada 18-22 noiembrie 2013)**

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
18.11.13 11:56	MD14TCTC1007	SA "TUTUN-CTC"	20,00	438	8760,00	Licitatie cu strigare Pachet unic	5591020	0,01	20,00
18.11.13 14:31	MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	89,00	804	71556,00	Vinzare Cumparare	4967794	0,02	100,00
19.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	951	951,00	Vinzare Cumparare	214001	0,44	10,00
19.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	462	462,00	Vinzare Cumparare	214001	0,22	10,00
19.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	629	629,00	Vinzare Cumparare	214001	0,29	10,00
19.11.13 14:31	MD14JLIN1008	SA "JLC-INVEST"	0,65	1412	917,80	Vinzare Cumparare	63200420	0,00	0,00
19.11.13 14:31	MD14JLIN1008	SA "JLC-INVEST"	0,65	1456	946,40	Vinzare Cumparare	63200420	0,00	0,00
20.11.13 14:31	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	1000,00	173	173000,00	Vinzare Cumparare	1037634	0,02	200,00
20.11.13 14:31	MD14AMTR1009	SA "AUTOMOTOTRANS"	25,00	20	500,00	Vinzare Cumparare	44850	0,04	15,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	211	211,00	Vinzare Cumparare	214001	0,10	10,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	810	810,00	Vinzare Cumparare	214001	0,38	10,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	419	419,00	Vinzare Cumparare	214001	0,20	10,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	300	300,00	Vinzare Cumparare	214001	0,14	10,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	362	362,00	Vinzare Cumparare	214001	0,17	10,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	372	372,00	Vinzare Cumparare	214001	0,17	10,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	116	116,00	Vinzare Cumparare	214001	0,05	10,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	187	187,00	Vinzare Cumparare	214001	0,09	10,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	87	87,00	Vinzare Cumparare	214001	0,04	10,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	303	303,00	Vinzare Cumparare	214001	0,14	10,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	440	440,00	Vinzare Cumparare	214001	0,21	10,00
20.11.13 14:31	MD14ISRT1005	SA "Intreprinderea specializata de reparatie a tehnicii din Falesti"	1,00	450	450,00	Vinzare Cumparare	214001	0,21	10,00
20.11.13 14:31	MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	15,90	1000	15900,00	Vinzare Cumparare	25000091	0,00	10,00
20.11.13 14:31	MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	15,90	224650	3571935,00	Vinzare Cumparare	25000091	0,90	10,00
20.11.13 14:31	MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	15,90	187141	2975541,90	Vinzare Cumparare	25000091	0,75	10,00
21.11.13 14:12	MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	30,00	3793	113790,00	Licitatie cu strigare Pachet unic	1779826	0,21	20,00
21.11.13 14:31	MD14COML1008	SA "INCOMLAC"	19,00	3411	64809,00	Vinzare Cumparare	644045	0,53	50,00
21.11.13 14:31	MD14DACA1008	SA "DACIA LV"	10,00	34063	340630,00	Vinzare Cumparare	363587	9,37	15,00
TOTAL				464460	7344385,10				

**Statistica tranzacțiilor extrabursiere
pentru perioada 18.11.2013-22.11.2013
Tipul tranzacției: Vinzare-cumpărare**

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. EXTRA-K S.A., CHIȘINĂU	MD14EXRA1003	1	2	10000	10000	100
2. ICCAR, MUN. CHIȘINĂU	MD14ICCA1001	6	4	45	225	0,09
3. ÎNTEPRINDEREA DE DESERVIRE TEHNICĂ DIN BARDAR, S. BARDAR	MD14BARR1004	30	1	26	779	0,01
4. JLC-INVEST, MUN. CHIȘINĂU	MD14JLIN1008	-	10	4709	2590	0,01
5. COMBINATUL AUTO NR.5, MUN. CHIȘINĂU	MD14OMBI1004	76	14	444	4440	0,6
6. FLOARE-CARPET, MUN. CHIȘINĂU	MD14CARP1005	10	1	4560	22800	0,07
7. EDILITATE S.A., CHIȘINĂU	MD14EDIL1005	10	2	14	140	0
8. SPERANȚA VEST	MD14SPET1008	5	2	10	50	0,07
9. DIRECȚIA LUCRĂRILOR SPECIALE DE CONSTRUCȚIE	MD14DLUR1004	10	1	762	1524	1,1
Total			37	20570	42548	

Tipul tranzacției: Moștenire

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. ÎNTEPRINDEREA SPECIALIZATE DE REPARAȚIE A TEHNICII, FĂLEȘTI	MD14ISRT1005	10	7	2532	2532	1,18
2. F.I.N.N. TELECOM-INVEST	MD14TELE1001	1	2	544	544	0
3. INTERPARES PRIM, MUN. CHIȘINĂU	MD14ASIP1008	1	5	1903	1903	0
4. UNIC S.A., CHIȘINĂU	MD14UNIC1004	115	1	25	2875	0,03
5. BASARABIA-NORD S.A., BĂLȚI	MD14BARS1003	20	2	29	580	0
6. DAAC Hermes grup, MUN. CHIȘINĂU	MD14MARS1000	1	2	1392	1392	0
7. DRUMURI-CIMIȘLIA, OR. CIMIȘLIA	MD14CMD1006	10	1	538	5380	0,03
8. JLC-INVEST, MUN. CHIȘINĂU	MD14JLIN1008	-	2	657	473	0
9. ZOREANA, CHIȘINĂU	MD14ZORE1005	1	1	19833	19833	9,8
10. CEREALE VULCĂNEȘTI, MUN. CHIȘINĂU	MD14CEVU1008	8	1	22	176	0
11. MOLD-NORD, OR. FĂLEȘTI	MD14MDND1008	20	1	99	1980	0
12. EDILITATE S.A., CHIȘINĂU	MD14EDIL1005	10	1	238	2380	0,05
13. FORJACOM, CHIȘINĂU	MD14FORC1001	23	1	410	9430	0,13
14. FURNIZORUL ABA S.A., CHIȘINĂU	MD14FURN1000	35	1	205	7175	0,05
15. MOLDOVAGAZ S.A., CHIȘINĂU	MD14MOLG1004	100	1	436	43600	0
Total			29	28863	100253	

Tipul tranzacției: Donație

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. LEGGORN, S. VALEA PERJEI	MD14LEGG1004	7	1	607082	455312	47,56
2. JLC-INVEST, MUN. CHIȘINĂU	MD14JLIN1008	-	1	706	508	0
Total			2	607788	455820	

Tipul tranzacției: Achiziționarea valorilor mobiliare de către emitent în condițiile art. 78 din Legea nr. 1134-XIII din 2 aprilie 1997 Privind societățile pe acțiuni

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. FILOMELA S.A., CHIȘINĂU	MD14FELA1001	10	13	2704	27040	8,95
Total			13	2704	27040	

**PLANUL DE NEGOCIERI
sesiunea bursieră din 27 Noiembrie 2013**

Termenul de valabilitate al cererii	Data începerii licitației	Data depunerii cererii	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	% din volumul emisei	Valoarea totală a pachetului, lei	Prețul pentru o unitate, lei	Numărul valorilor mobiliare în pachet, unități	Numărul înregistrării de stat al valorilor mobiliare, ISIN	IDNO emitentului	Emitentul valorilor mobiliare	Nr. cererii de vânzare	Nr. d/o
29.11.2013	18.11.2013	07.11.2013	10,00	16,81	25 576 750,00	25,00	1 023 070	MD14CARP1005	1003600088549	SA "FLOARE - CARPET"	296	1
03.12.2013	29.11.2013	26.11.2013	10,00	5,11	30 000,00	5,00	6 000	MD14ATRB1002	1003611008354	SA "BTA nr.24"	299	2
12.12.2013	29.11.2013	26.11.2013	10,00	5,17	594 462,00	33,00	18 014	MD14ELIR1009	1002600038293	SA "ELIRI"	300	3

HOTĂRÎRE

cu privire la rezultatele controlului tematic privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. "MÎNDREȘTI"

Nr. 52/6 din 01.11.2013

Monitorul Oficial nr. 258-261/1700 din 15.11.2013

***

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) nr. 43/9-O din 06.09.2013 și Ordinului Președintelui CNPF nr. 117 din 06.09.2013, a fost efectuat controlul tematic privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. "MÎNDREȘTI" (satul Mîndrești, raionul Telenești, IDNO 1004606001080), ce deține licența de categoria B seria CNPF nr. 000034, eliberată la data de 05.02.2009, pentru perioada de activitate 01.11.2010 – 31.08.2013.

Conform raportului specializat la situația din 31.08.2013, A.E.Î. "MÎNDREȘTI" (în continuare – asociația) a înregistrat excedențe față de unii indicatori normativi caracteristici activității asociațiilor de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul nr.1.

Totodată, în perioada 30.04.2012-31.08.2013 nu au fost respectate cerințele art. 9 alin. (2) lit. c) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007 (în continuare – Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007) și pct. 8 din Regulamentul privind fondul de lichidități al asociațiilor de economii și împrumut, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 13/11 din 01.04.2010 (în continuare – Regulamentul privind fondul de lichidități), conform cărora asociația care deține licența de categoria B este obligată să dețină și să mențină investiții în Fondul Depunerilor de Economii în mărimea minimă, calculată conform pct. 13 din Normele de prudență financiară a asocia-

țiilor de economii și împrumut, aprobate prin Hotărârea CNPF nr. 17/8 din 30.04.2008 (în continuare – Normele de prudență financiară).

Analiza evoluției principalilor indicatori ai activității asociației de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul nr.2, constată creșterea tuturor indicatorilor înregistrați, iar majorarea provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi cu 22,7 la sută se datorează creșterii valorii împrumuturilor acordate membrilor asociației cu circa 22,6 la sută.

Nerespectînd prevederile art. 44 alin. (1) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007 și art. 29 alin. (6) din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007 (în continuare – Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007), raportul specializat al asociației la situația din 31.08.2013 nu reflectă imaginea reală și fidelă a elementelor contabile ale asociației, fiind admise cazuri în care datele din acesta aferente altor rezerve și profitului nerepartizat al anilor precedenți nu corespund valorilor înregistrate în registrele contabile obligatorii care au servit drept bază pentru întocmirea raportului în cauză.

Directorul executiv al asociației nu a asigurat efectuarea inventarierii patrimoniului asociației pentru anii de gestiune 2010 și 2011, fiind astfel încălcate cerințele art. 13 alin. (2) lit. e) și art. 24 alin. (1) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007 și pct. 6 lit. b) din Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor al Republicii Moldova nr. 27 din 28.04.2004 (în vigoare pînă la 10.08.2012). Contrar prevederilor pct. 37 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în

economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 764 din 25.11.1992, reviziile inopinate ale casieriei asociației din trimestrul I și trimestrul II al anului 2011 au fost efectuate în lipsa ordinelor directorului executiv.

Administrația asociației nu a asigurat ținerea registrului persoanelor fizice și juridice identificate, încălcîndu-se astfel cerințele art. 7 alin. (1) din Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007 "Cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului" (în continuare – Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007) și pct. 46 alin. (1) din Regulamentul privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/14 din 21.10.2011. Totodată, contrar prevederilor art. 8 alin. (2) din Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007, formularele speciale privind datele a 5 tranzații aferente acceptării depunerilor de economii, realizate în numerar la data de 11.01.2013, 12.02.2013 și 15.02.2013 în valoare de peste 100,0 mii lei fiecare, au fost remise Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor cu încălcarea termenului stabilit de legislație.

Reieșind din cele expuse, în temeiul prevederilor art. 8 lit. b) și lit. f) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 "Privind Comisia Națională a Pieței Financiare", art. 9 alin. (2) lit. e), art. 46 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, Normelor de prudență financiară, Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se atenționează directorul executiv al A.E.Î. "MÎNDREȘTI" asupra necesității respectării necondiționate a prevederilor actelor legislative și normative.

2. Se ia act de înlăturarea de către A.E.Î. "MÎNDREȘTI" a încălcărilor reflectate în actul de control și anume:

– întocmirea și ținerea, începînd cu data de 11.10.2013, a registrului persoanelor fizice și juridice identificate în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului;

– ajustarea datelor din raportul specializat al asociației la situația din 30.09.2013 a valorilor înregistrate în registrele contabile obligatorii;

– respectarea, începînd cu data de 21.10.2013, a cerințelor Regulamentului privind fondul de lichidități.

3. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIEȚEI FINANCIARE
Artur GHERMAN

Chișinău, 1 noiembrie 2013.

Nr. 52/6.

Nr.	Indicatorii normativi	Valoarea înregistrată	Normativul stabilit	Abaterea absolută (+, -)
1.	Rezerva instituțională	529,7	341,4	+188,3
2.	Plasarea rezervei instituționale	150,0	136,6	+13,4

Nr.	Indicatorii	31.08.2012	31.08.2013	2013 față de 2012 (-, +)	2013 față de 2012 (%)
1.	Împrumuturi acordate	2382,2	2921,4	+539,2	122,6
2.	Provizioane pentru pierderi din împrumuturi	-23,8	-29,2	+5,4	122,7
3.	Total active	2761,5	3413,8	+652,3	123,6
4.	Depuneri de economii	2134,0	2692,1	+558,1	126,2
5.	Profit net (pierdere netă)	36,6	66,7	+30,1	182,2

HOTĂRÎRE

cu privire la rezultatele controlului tematic privind regularizarea de către Societatea pe Acțiuni "MOLDASIG" a dosarelor de daune instrumentate în baza certificatelor internaționale de asigurare "Carte Verde" emise de Birourile naționale de motoare din străinătate

Nr. 51/1 din 25.10.2013

Monitorul Oficial nr. 258-261/1696 din 15.11.2013

***

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) nr. 21/9-O din 02.05.2013 și a Ordinului vicepreședintelui C. N. P. F nr. 79 din 02.06.2013, a fost efectuat controlul tematic privind regularizarea de către Societatea pe Acțiuni "MOLDASIG" (în continuare – "MOLDASIG" S.A. sau asiguratorul) a dosarelor de daune instrumentate în baza certificatelor internaționale de asigurare "Carte Verde" emise de Birourile naționale de motoare din străinătate pentru perioada de activitate 01.01.2009 – 31.03.2013.

În perioada supusă controlului, Asociația Profesională "Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule", avînd ca temei art. 8 din Regulamentul General al Consiliului Birourilor Sistemului Internațional de Asigurare "Carte Verde" care guvernează relațiile dintre Birourile naționale ale asiguratorilor din statele membre ale Sistemului, în vigoare din 01.07.2008 (în continuare – Regulamentul General), a numit "MOLDASIG" S.A. în calitate de agent cu dreptul de a regulariza daune pentru 323 de cazuri asigurate care au avut loc pe teritoriul Republicii Moldova.

În consecință, la regularizarea daunelor asiguratorul a admis încălcări ale Legii nr. 414-XVI din 22.12.2006 "Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule" (în continuare – Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006), Legii nr. 407-XVI din 21.12.2006 "Cu privire la asigurări" (în continuare – Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006) și ale Regulamentului General.

Nerespectînd prevederile art. 39 alin. (2) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006, "MOLDASIG" S.A. nu a stabilit un sistem eficient de control intern pentru verificarea corespunderii activității sale cu principiile și legislația ce reglementează activitatea de asigurare.

La evaluarea întinderii reale a pagubei în cazul a 2 dosare de daună, "MOLDASIG" S.A. nu a aplicat coeficienții de uzură aferenți stării de întreținere a autovehiculului avariat, fapt ce a condiționat majorarea neîntemeiată a cuantumului despăgubirii de

asigurare plătite cu 48,2 mii lei, fapt ce contravine prevederilor art. 3 pct. 5 din Regulamentul General, art. 24 alin. (2) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006, pct. 1 și pct. 3 din Regulamentul cu privire la modul de determinare a uzurii în cazul pagubelor produse la autovehicule, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 13/1 din 03.04.2008.

Nerespectînd prevederile art. 2, art. 23 alin. (1) lit. a) și lit. b) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006, art. 5 pct. 1 și pct. 4 din Regulamentul General, conform cărora despăgubirea de asigurare la distrugerea totală a autovehiculului nu poate depăși diferența dintre valoarea autovehiculului de la data producerii accidentului și valoarea rămasă conform actului de reevaluare întocmit de către o unitate de specialitate, "MOLDASIG" S.A. a plătit într-un caz despăgubirea de asigurare majorată neîntemeiat cu 3234,05 Euro.

În 5 cazuri, pentru care suma totală a despăgubirilor de asigurare plătite a constituit 1250,1 mii lei, s-a constatat că accidentele rutiere au derulat în circumstanțe suspecte.

Prin abatere de la prevederile art. 21 alin. (3) lit. b), lit. f) și lit. l) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006, în 6 cazuri asiguratorul n-a anexat la dosarele de daune explicația asiguratorului sau a utilizatorului de autovehicul privind producerea accidentului, actul de evaluare a cheltuielilor de reparație și/sau de înlocuire a pieselor avariate, cu indicarea prețurilor, întocmit de un expert independent sau de o unitate de specialitate acceptată de părți, confirmarea scrisă a persoanei păgubite sau a reprezentantului ei că a fost despăgubit și că nu are pretenții față de asigurator.

"MOLDASIG" S.A. a soluționat 5 cereri de despăgubire în baza actelor de examinare a mijlocului de transport care au fost întocmite în lipsa persoanei păgubite sau a reprezentantului acesteia, fapt ce contravine prevederilor art. 21 alin. (4) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006.

În 3 cazuri asiguratorul a dispus plata despăgubirii de asigurare în baza devizelor de cheltuieli privind costul reparației autovehiculului avariat, întocmite și semnate de către angajații asiguratorului, iar în unele cazuri angajații asiguratorului au emis concluzii că autovehiculul păgubit a fost distrus total, fără docu-

mente eliberate de unitatea de specialitate acceptată de părți, fapt ce contravine prevederilor art. 2, art. 21 alin. (3) lit. f), art. 23 alin. (4) și alin. (6) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006.

Anterior, prin Hotărârea CNPF nr. 31/15 din 28.07.2011 "Cu privire la rezultatele controlului tematic al respectării legislației privind protecția consumatorului la instrumentarea dosarelor de daună de către Întreprinderea Mixtă Societatea Internațională de Asigurări "MOLDASIG" S.R.L. " asiguratorul a fost sancționat pentru încălcările admise, fiind prescrisă persoanelor cu funcții de răspundere conformarea activității companiei cu prevederile legislației.

În baza constatărilor expuse, în temeiul prevederilor art. 1, art. 3, art. 7 alin. (1), art. 8 lit. b) și lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 "Privind Comisia Națională a Pieței Financiare", art. 54 alin. (1), alin. (2) lit. c), art. 55 alin. (1) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006, Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se sancționează "MOLDASIG" S.A. cu amendă în mărime de 30,0 mii lei, care se transferă la bugetul de stat.

2. Se prescrie conducerii "MOLDASIG" S.A. respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative, precum și întreprinderea tuturor măsurilor de rigoare privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control.

3. Se remite către Direcția investigare a fraudelor din cadrul Ministerului Afacerilor Interne materialele controlului "MOLDASIG" S.A. pentru examinare conform competenței.

4. Despre executarea prezentei hotărîri "MOLDASIG" S.A. va informa Comisia Națională a Pieței Financiare în termen de o lună.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

6. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIEȚEI FINANCIARE
Artur GHERMAN

Chișinău, 25 octombrie 2013.

Nr. 51/1.

Consiliul Societății pe Acțiuni „NISTRU LADA”

anunță, convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor la data de 24.12.2013. Adunarea va avea loc în sala festivă din incinta întreprinderii S.A. „Nistru Lada”, mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 112. Înregistrarea acționarilor: de la 10.00 pînă la 11.45. Începutul adunării – 12.00

ORDINEA DE ZI:

1. Majorarea capitalului social prin efectuarea emisiei suplimentare de acțiuni.
2. Legalizarea semnăturilor președintelui și secretarului pe procesul verbal al adunării generale a acționarilor.

Adunarea generală extraordinară a acționarilor va fi ținută cu prezența acționarilor sau reprezentanților lor, prezentînd buletinul de identitate sau procura perfectată cu prevederile legislației.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunarea generală extraordinară a acționarilor, va fi întocmită la situația de 26.11.2013 de către R.I. „Registru-Garant” SA.

S-a stabilit, că acționarii pot lua cunoștința cu materialele pentru ordinea de zi a adunării, cu zece zile înainte de ținerea ei, între orele 09.00-15.00 la sediul societății, pe adresa: mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 112.

Persoana responsabilă pentru dezvăluirea informației din materialele referitoare la ordinea de zi, d-na Cojvejnucova T. G.

Acționarii vor fi informați despre convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor, prin expedierea avizelor tuturor acționarilor (reprezentanților lor legali, sau deținătorilor nominali) și publicarea avizului în ziarul „Capital Market”.

Participanții la adunarea generală extraordinară se vor înregistra de către comisia de înregistrare: Donțova N., Miachișeva M., Busuioc A.

Consiliul S.A. „Consocivil”

la ședința din 18.11.2013, 4 membri cu 100% voturi sa decis: A plăti dividende intermediare cîte 0,65 lei la o acțiune.

Organul executiv: tel. 022 22-42-00

Stimați Acționari ai „Carnevarus” S.A.

Conform deciziei Consiliului Societății, Adunarea Generală Extraordinară a Acționarilor va avea loc pe data de 20.12.2013 orele 10.00, pe adresa: s. Mîndreștii Noi, raionul Singerei. Înregistrarea acționarilor -9.30.

ORDINEA DE ZI:

1. Despre instrainarea bunurilor societății.
- Acționarii pot face cunoștință cu materialele adunării în localul sediului SA „Carnevarus” începînd cu 28.11.2013, orele 08.00-12.00 în zilele de lucru pe adresa sus numită.
- Pentru a participa la adunare acționarii trebuie să prezinte actele de identitate, iar reprezentanții lor- procură perfectată legal.
- Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost întocmită de registratorul societății la data de 01.12.2013.

Spre atenția acționarilor „DRUMURI-CRIULENI” S.A.

În conformitate cu Decizia Consiliului SA „Drumuri-Criuleni” din 23 noiembrie 2013 desfășurată cu prezența 100% membri ai Consiliului

A FOST APROBATE CU VOTUL UNANIM:

1. Darea de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni în valoare de 3 789 250 lei în număr de 378 925 acțiuni calificată ca efectuată prin subscrierea a 100% din numărul acțiunilor anunțate spre plasare prin emisiune închisă.
2. Lista subscriitorilor la emisiunea suplimentară de acțiuni.
3. Modificări la statutul societății în legătură cu emisiunea suplimentară de acțiuni.

ÎM Fabrica de vinuri „Vinăria-Bardar” SA

COMUNICAT

privind rezultatele Agunării generale extraordinare a acționarilor

Adunarea generală extraordinară cu prezența acționarilor ÎM Vinăria-Bardar SA a fost ținută la data de 22 noiembrie 2013 pe adresa: str. Uzinelor 3, s. Bardar, r-nul Ialoveni, cu prezența a 136200 acțiuni cu drept de vot, ceea ce constituie 90,4%, la care au fost examinate chestiunile propuse și cu 136200 voturi „pentru” adoptată următoarea

HOTĂTĂRE:

1. A accepta achiziționarea de la B.C. „Mobiasbanca- Groupe Societe Generale” S. A creditului în valută străină în valoare de 2 000 000 (două milioane) USD.
2. A accepta transmiterea bunurilor mobile și imobile deținute cu drept de proprietate de către societate, în gaj B.C. „Mobiasbanca- Groupe Societe Generale” S. A pentru asigurarea rambursării creditelor în valoare de 2 000 000(două milioane) USD în valoare acceptată de bancă.
3. A împuternici directorul general al ÎM Vinăria-Bardar SA – dl Mihail Duca și/sau președintele Consiliului societății ÎM Vinăria-Bardar SA – dl Boris Duca cu dreptul de a semna contractul de credit, liniei de credit, gaj și/sau ipotecă, acorduri de emiteri a garanțiilor bancare, precum și orice acorduri adiționale la oricare contract, și oricare alte documente ce țin de valorificarea creditului, liniei de credit și garanțiilor.

Spre atenția acționarilor SA „Drumuri-Strășeni”

Modificările la avizul publicat în nr. 44 (515) din 20.11.2013.

Se va citi p. 1 în următoare redacție: Darea de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni în valoare de 1 767 210 lei în număr de 176 721 acțiuni calificată ca efectuată prin subscrierea a 100% din numărul acțiunilor anunțate spre plasare prin emisiune închisă.

ÎN ATENȚIA ACȚIONARILOR S.A. „DRUMURI – SOROCA”

În conformitate cu Decizia Consiliului SA „Drumuri-Soroca” din 25 noiembrie 2013 desfășurată cu prezența 100% membri ai Consiliului

A FOST APROBATE CU VOTUL UNANIM:

1. Darea de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni în valoare de 3 499 480 lei în număr de 349 948 acțiuni calificată ca efectuată prin subscrierea a 100% din numărul acțiunilor anunțate spre plasare prin emisiune închisă.
2. Lista subscriitorilor la emisiunea suplimentară de acțiuni.
3. Modificări la statutul societății în legătură cu emisiunea suplimentară de acțiuni.»

Spre atenția acționarilor „DRUMURI-IALOVENI” S.A.

În conformitate cu Decizia Consiliului SA „Drumuri-Ialoveni” din 25 noiembrie 2013 desfășurată cu prezența 100% membri ai Consiliului

A FOST APROBATE CU VOTUL UNANIM:

1. Darea de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni în valoare de 2 216 420 lei în număr de 221 642 acțiuni calificată ca efectuată prin subscrierea a 100% din numărul acțiunilor anunțate spre plasare prin emisiune închisă.
2. Lista subscriitorilor la emisiunea suplimentară de acțiuni.
3. Modificări la statutul societății în legătură cu emisiunea suplimentară de acțiuni.

Consiliul SA «Luceafărul-Service»

a aprobat hotărârea privind convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor, cu prezența acestora, pe 13 decembrie 2013 pe adresa mun. Chișinău, str. Gr. Vieru, 22/1, of. 60. Înregistrarea acționarilor de la 09-30 până la 09-55. Începutul adunării 10-00.

CU URMĂTOAREA ORDINE DE ZI:

1. Cu privire la încheierea unei tranzacții de proporții.
2. Autentificarea semnăturilor Președintelui și secretarului în procesul verbal al adunării generale.

Lista acționarilor este întocmită la situația de 26 noiembrie 2013. Toate materialele pentru ordinea de zi a adunării generale a acționarilor vor fi expuse cu 10 zile înainte de ținerea ei, de la 12-00 până la 13-00 pe adresa: mun. Chișinău, str. Gr. Vieru, 22/1, of. 60.

Acționarii se vor prezenta cu actele ce vor confirma identitatea lor, iar reprezentanții cu procura întocmită în conformitate cu legislația în vigoare și actul de identitate.

Cu respect, Consiliul Societății

К сведению акционеров АО «Чок-Майдан-Вин»

21.11.2013 года с 10.00 до 11.00 часов по адресу: РМ, АТО Гагаузия, с. Чок-Майдан, ул. Октябрьская 1, состоится внеочередное общее собрание акционеров общества в очной форме. На собрании присутствовали акционеры, владеющие 101425 акциями, что составляет 88,30% Уставного капитала.

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Ходатайствовать перед КБ „Унибанк” АО о получении кредитной линии.

CAPITAL Market

Împreună în lumea finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

S.A. „Combinatul Auto nr. 1”

La 21.11.2013 a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor S.A. „Combinatul Auto nr. 1”, la care au participat 16 acționari, ce dețin 89,81% din numărul total de acțiuni cu drept de vot a Societății.

AU FOST LUATE (PRIN VOT „UNANIM”) URMĂTOARELE HOTĂRÎRI LA ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII:

- pe 1 și a 2 chestiuni a ordinii de zi deciziile nu au fost aprobate;
- pe a 3 chestiune a ordinii de zi a fost aprobată decizia de a reduce capitalul social a Societății de la 4639560 lei pînă la 1391868 lei prin reducerea valorii nominale a acțiunilor plasate de la 10 lei pînă la 3 lei;
- pe a 4 chestiune a ordinii de zi au fost aprobate următoarele modificări la Statutul Societății:
art. 5, alin. (1) Statutului va avea următorul cuprins: „Capitalul social constituie 1391868 lei”;
art. 12, alin. (2) Statutului va avea următorul cuprins: „Capitalul social este format prin plasarea acțiunilor și constituie 1391868 lei, împărțit în 463956 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală 3 lei”;
- au fost împuterniciți președintele Consiliului și directorul de a semna și prezenta documentele necesare la organe de stat abilitate.

Compania de Asigurări „Moldova-Astrovaz” SA

La data de 07 noiembrie 2013 în incinta oficiului amplasat pe adresa: mun. Chișinău, str. A. Șciusev 42 a avut loc adunarea generală extraordinară a acționarilor cu prezența acționarului unic al CA “Moldova-Astrovaz” SA. cu o cotă de participare la capitalul social – 100%, nr. de acțiuni 210 buc.

DUPĂ DEZBATERI ȘI DELIBERĂRI, ACȚIONARUL PREZENT A HOTĂRÎT CU UNANIMITATE URMĂTOARELE:

1. Aprobarea Codului de guvernare corporativă.
2. Confirmarea Comisiei de cenzori pentru anul 2014.
3. Modificarea pct. 10 al art. 2 din Statutul CA “Moldova-Astrovaz” SA privind lichidarea unor reprezentanțe și confirmarea și validarea proceselor verbale a adunării asociaților din 29.12.2009 și 02.08.2010 privind modificarea administratorilor reprezentanțelor Bălți, Comrat și Cahul.
4. Confirmarea și validarea procesului verbal nr. 1 din 19.04.2013 prin care s-a hotărît aprobarea Bilanțului contabil și Raportului financiar pentru anul 2012; aprobarea Raportului anual al Comisiei de cenzori pentru anul 2012 și delegarea împuternicirilor membrilor comisiei de cenzori pentru anul 2013 societății “Ecofin-Audit-Service” SRL cu stabilirea cuantumului retribuției serviciilor; confirmarea în calitate de registrator al societății “Soliditate” SA cu stabilirea cuantumului retribuției serviciilor; aprobarea Raportului companiei de audit și confirmarea în calitate de organizație de audit pentru anul 2013 societatea “Eveligis Audit” SRL cu stabilirea cuantumului retribuției serviciilor or; repartizarea beneficiului pentru anul 2007; confirmarea actualei cu stabilirea remunerarea retribuției muncii sale; Diverse.
5. Aprobarea statelor de personal pentru anul 2014.

Dna Maria DELI,

buletinul de identitate A 19072552, data eliberării 26.01.2007, comunică că a procurat un număr de 607 082 acțiuni, ceea ce constituie 47,56% în societatea pe acțiuni S.A. „Leggom”.

Consiliul Societății pe acțiuni SA “Vinăria din Vale”

a adoptat decizia privind convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor la data de 06.12.2013

CU URMĂTOAREA ORDINE DE ZI:

1. Modificarea adresei juridice a SA “Vinăria din Vale”
2. Cu privire la introducerea noilor genuri de activitate în statutul Societății;
3. Aprobarea modificărilor și completărilor la statutul societății.
4. Acordarea unor împuterniciri.

Locul petrecerii adunării – sediul Societății: s. Săseni, r-I Calarași

Înregistrarea – 8.00 – 9.00
Începutul adunării – 9.30

Forma ținerii adunării generale – cu prezența acționarilor

Forma anunțării acționarilor despre petrecerea adunării generale extraordinare – prin poștă și anunț în ziarul Capital Market

Lista acționarilor cu drept de participare la adunarea generală extraordinară a acționarilor este întocmită conform situației din 21.11.2013
Acționarii se vor familiariza cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale extraordinare începînd cu data de 26.11.2013 la sediul Societății: s. Săseni, r-I Calarași, în zilele lucrătoare, între orele 08.30-16.30

Acționarii vor prezenta actul de identitate, iar reprezentanții acționarilor – și procura perfectată conform legislației în vigoare.

Relații la tel. 0244 66 504

Интервью с вице-председателем Национальной комиссии по финансовому рынку Юрием Филип

2

Состояние недвижимости будет оценено

5

АПС опубликовало инвестиционные профили обществ, выставленных впервые на продажу

5

Уже давно ведутся дискуссии о внедрении механизмов, призванных обеспечить населению достойный доход после выхода на пенсию, и как альтернативу публичной пенсионной системе предлагают создать добровольные пенсионные фонды или систему III уровня. Национальная комиссия по финансовому рынку (НКФР) надеется, что работодатели воспользуются положениями нового закона и создадут такие фонды как дополнение к социальным пакетам, предлагаемым своим работникам.

На прошлой неделе парламент утвердил в первом чтении законопроект о добровольных пенсионных фондах. Документ был разработан при поддержке экспертов из Венгрии, Польши и Великобритании. „Не был проведен анализ влияния регулирования, в этом не было необходимости, так как это не связано с обязательной системой пенсионного обеспечения. Добровольные пенсионные фонды представляют собой, в первую очередь, финансовые услуги, так же, как и долгосрочные вклады в банковской системе или страховании пенсий в страховых компаниях. То есть, это вид финансовой деятельности на

Парламент принял в первом чтении законопроект о добровольных пенсионных фондах

небанковском рынке”, – отметил вице-председатель НКФР Юрие Филип в ходе заседания парламента.

УЧАСТИЕ В ФОНДАХ ДОБРОВОЛЬНОЕ

Добровольная пенсионная система будет создана на базе добровольных отчислений работников и работодателей.

Так, законопроект не ограничивает участие лиц в зависимости от возраста или размера отчислений, но выдвигает идею, что пенсия будет тем выше, чем больше будут отчисления.

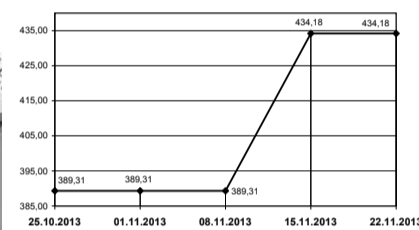
Кроме того, каждый участник может выбрать пенсионный фонд, определить размер отчислений, заключив инди-

видуальный договор о присоединении к пенсионному плану. Этот план, разработанный управляющим пенсионным фондом и утвержденный НКФР, содержит правила и условия, согласно которым управляющий собирает и инвестирует активы в целях

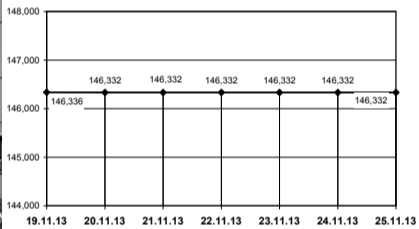
Продолжение на стр.4.

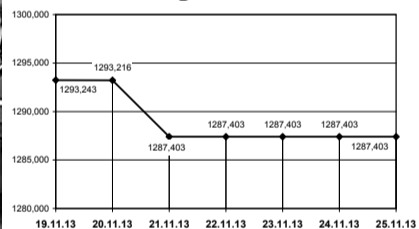
CNPF

Banking Stock Index – InfoMarket

EVM-Composite

Курс валют на 27.11.2013

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	13.1000
EUR	1	17.7473
UAH	1	1.5967
RON	1	3.9920
RUB	1	0.3972

CAPITAL Market

Împreună în lumea finanțelor

Отдел рекламы.
Тел.: +373 69 821216

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Обзор биржевых сделок за неделю

Общий объем биржевых торгов за период с 18 по 22 ноября 2013 года составил 7,3 млн леев. Итого зарегистрировано 27 сделок с акциями 10 эмитентов.

Объем Основной Секции биржи составил 7,2 млн леев, из них 6,6 млн леев – объем сделок по продаже 1,65% акций «Victoriabank». Рыночная цена акций «Moldindconbank» уменьшилась на 1 лей и составила 89 лей. Акции «Moldova-Agroindbank» проданы по цене 1000 лей. Ценные бумаги кишиневской компании «Automototrans» продолжали стабильно торговаться по 25 лей за акцию.

Объем сделок, осуществленных в рамках голосовых торгов (Секция Прямых Сделок) составил 122,5 тыс. леев.

Фондовая биржа Молдовы предоставляет консалтинговые услуги в области лицензируемой деятельности (биржевой).

Информация по телефону 022-27-76-36.

www.moldse.md

Фондовая биржа Молдовы

Объявление НКФР

Национальная комиссия по финансовому рынку, с 19.11.2013, начинает общественные консультации по проекту Постановления Национальной комиссии по финансовому рынку “Об утверждении Временного положения об обороте ценных бумаг на вторичном рынке”.

Проект Постановления преследует цель регулирования порядка сделок с ценными бумагами, находящимися в обороте с переходного периода от положений, применяемых на основе Закона №199-XIV от 18.11.1998 “О рынке ценных бумаг”, до новых норм, которые должны быть установлены в соответствии с Законом о рынке капитала.

Проект размещен на официальном сайте Национальной комиссии по финансовому рынку в разделе „Нормативная база/Текущие проекты”.

Таким образом, просим направлять Ваши мнения и предложения по проекту Постановления “Об утверждении Временного положения об обороте ценных бумаг на вторичном рынке” до 3 декабря 2013 года на электронный адрес valeriu.pora@cnprf.md или в корреспондентский ящик в помещении Национальной комиссии по финансовому рынку.

Юрий Филип:

Рынок страхования и сам регулятор должны выйти на более высокий, качественный уровень

Интервью с вице-председателем Национальной комиссии по финансовому рынку Юрием Филиппом

– Г-н вице-председатель, прошло более 100 дней с тех пор, как парламент утвердил новый состав НКФР и Вас в должности вице-председателя НКФР. Вы курируете вопросы, связанные с развитием рынка страхования. Однако прежде чем спросить о предварительных итогах Вашей деятельности за прошедший период, хотелось бы узнать, как сейчас складываются отношения регулятора со страховыми компаниями, а также с их профессиональной организацией? Если я не ошибаюсь, Ваше назначение совпало с судебными исками, инициированными союзом страховых компаний, в которых оспаривались действия НКФР?

– Скажу прямо, первые три месяца работы в новом качестве не увенчались какими-то очень зримыми или очевидными успехами. Нужно признать, что ситуация с многочисленными проблемами конфликтного характера, к сожалению, отнимает много времени и не дает возможности заниматься более фундаментальными вещами. Сейчас я не готов сделать конкретный вывод или анализ ситуации в отрасли, но интуитивно я склоняюсь к мнению, что рынок страхования сегодня проходит важный этап развития. Этому этапу предшествовал период количественного роста, когда рынок страхования развивался за счет новых неохваченных клиентов. Спрос на услуги страхования способствовал как росту клиентской базы у уже действующих игроков, так и появлению новых страховых компаний.

Ни для кого не секрет, что рынок страхования в основном держится на всем, что связано со страхованием автотранспорта. В первую очередь, на обязательном страховании автогражданской ответственности (ОСАГО), и, во-вторых, на CASCO, на долю которых приходится примерно 60-70 процентов всего рынка. Если принять во внимание форму развития этого сегмента, то также очевидно, что развитие он получил за счет того, что является обязательным видом страхования. В Молдове, кроме обязательного государственного медицинского страхования, других каких-то видов страхования, которые носили бы обязательный характер, нет, и пока в ближайшем обозримом будущем не предвидится. А учитывая тот факт, что население в большинстве своем не воспринимает добровольное страхование как нечто необходимое, то расширение рынка в этом плане идет очень медленно.

Возвращаясь к автострахованию, хочу отметить, что складывается впечатление, что и этот

сегмент фактически исчерпан, и теперь говорить можно лишь о каких-то внутренних структурных изменениях.

В свою очередь, могу предположить, что, возможно, даже те многочисленные проблемы, которые возникли в диалоге между комиссией и рынком, в первую очередь, связаны с резким снижением динамики развития рынка. Именно поэтому, когда комиссия своими действиями попыталась внести какое-то новое качество на рынок, здесь я имею в виду регламент о возмещении ущерба с износом или без износа, новые тарифы на ОСАГО, то страховые компании оказались не совсем готовы к тому, чтобы с ходу принять эти новые отношения. Вот в этом я и вижу основную причину возникших разногласий. Причем, это не значит, что НКФР абсолютно права. Но, к сожалению, наши партнеры по процессу очень часто прибегают к переводу дискуссионной платформы в судебные инстанции.

Что еще можно сказать о первых днях? Я могу отметить, что многочисленные проблемы, которые возникли на рынке, позволили еще раз проанализировать законодательство в этой сфере и сформулировать ряд задач в этом плане. Лично я считаю, что рынок должен выйти на новый, качественный уровень, а регулятор – уделять этому особое внимание.

– Закрывая вопрос о судах, скажите, нет ли риска, что практика оспаривания в судебных инстанциях инициатив НКФР получит дальнейшее распространение, и судебная инстанция, в некотором роде, возьмет на себя функции «регулятора»?

– Практика оспаривания в судебных инстанциях в цивилизованном мире вполне приемлема, и может быть даже самой эффективной системой дискуссий. Другое дело, в какой степени наша судебная система может справиться с проблематикой. В данном случае, я не говорю о реакции обще-

ственности на некоторые судебные решения, повлекшие за собой обвинения в коррупции, лоббизме и т.д. В нашем случае споры носят узкоспециализированный характер и требуют специальной профессиональной подготовки. Лично мне сложно представить, как судья может вникнуть в тонкость регламента исчисления износа при страховых случаях, или в проблемы, связанные с формированием стоимости полисов обязательного страхования? Это требует очень серьезных знаний. Конечно, возможно привлечение экспертов, но, к сожалению, наши судебные инстанции не всегда могут себе это позволить, и зачастую принимают, на наш взгляд, не совсем правильные или, вернее сказать, эффективные для отрасли решения. С этой точки зрения было бы нежелательно все споры переносить в судебные инстанции. Но мы имеем то, что имеем, судебная система такая, какая есть, и ее главный принцип, несмотря на все претензии, состоит в том, что решения суда, даже если ты с ними не согласен, необходимо выполнять.

– Вы упомянули, что за этот период определили ряд задач законодательно-нормативного характера? Не могли бы Вы пояснить, что Вы подразумеваете под этим?

– Некоторое время назад НКФР вынуждена была начать процедуру банкротства страховой компании EUROASIG. К сожалению, этот факт тоже не делает чести комиссии, но в данном случае нужно признать, что те механизмы, которыми она располагает, не позволили нам вовремя отреагировать и предотвратить данную ситуацию. Банкротство любого участника рынка со стороны регулятора – это всегда признание недостаточно качественной работы самого регулятора. Признавая этот аспект, считаю нужным отметить такой важный концептуальный фактор, как регламентирование страховой деятельности.

В отличие от других сегментов рынка капитала, она базируется на общем законодательстве. То есть процедура лицензирования, отзыва лицензии, приостановления деятельности страховых компаний регламентируется общим законодательством, а именно Законом о лицензировании №451 и Законом о предпринимательской деятельности №235. Лично я считаю, что страхование – это достаточно специфичный вид деятельности, во многом сравнимый с банковской деятельностью, так как в обоих случаях работают с аккумулированными денежными средствами населения и экономических агентов. Поэтому лицензирование страховой деятельности должно осуществляться специальными нормативными актами. И здесь я выступаю за серьезную переработку нормативной базы, для того чтобы предоставить комиссии серьезные инструменты для оперативного вмешательства в ситуацию.

Если говорить о моей идее предоставить возможность НКФР ввести прямое администрирование, то примером здесь может служить банковская система. Как и там, мы предлагаем прописать в законе определенные пруденциальные требования к страховщикам, и когда мы видим, что одна из компаний не соответствует предусмотренным требованиям, качество ее активов не покрывает обязательств, а она сама идет к банкротству, то у комиссии должна быть возможность внедриться в этот процесс, остановить его и оздоровить компанию. Как показали события, зачастую проблемы компании можно исправить, заменив ее руководство.

Я уже говорил, что НКФР как регулятор рынка страхования будет ставить ударение на повышении качества работы, как страховых компаний, так и самого регулятора. В этой связи комиссия должна продумать, как повысить свою эффективность и избавиться от технической и рутинной работы, которая отчасти потеряла свою значимость.

Например, у страховых компаний в лицензию вписываются данные об их представительствах и филиалах, торговых точках. Теряется много ресурсов, и человеческих, и организационных, для того, чтобы осуществлять эту проверку или перерегистрацию этих лицензий. Каждый раз, когда компания открывает или закрывает какой-то свой пункт продаж, мы должны внести изменение в лицензию, проверить, было ли это сделано, или было ли зарегистрировано в инспекции. Эта техническая работа сейчас мало что дает, но мы должны ее делать, так как

она вытекает из норм закона о лицензировании №451, согласно которому компании должны вписывать все свои точки продаж. Если мы сумеем изменить ситуацию, то у комиссии освободятся руки для занятия более важными делами, в частности, усиления надзора за рисками, и тем самым предотвращения возможных сложных ситуаций, как это произошло в случае с EUROASIG.

Второй момент, которому мы собираемся уделить особое внимание и реформировать, связан с изучением и рассмотрением спорных ситуаций по страхованию. Опять же, в первую очередь, это связано со страхованием ОСАГО. Все знают, что очень часто возникает разногласия по суммам и срокам выплат и т. д. Комиссия буквально завалена петициями в этом плане, и работа с ними занимает немало усилий, так как необходимо изучать ситуацию со всех сторон и выступать чуть ли не в роли судебной инстанции. Мне кажется, это не совсем правильно, и этим не должна заниматься комиссия, так как у нее нет необходимых условий для обеспечения всестороннего и подробного анализа ситуации. В международной практике есть различные механизмы в виде арбитража и других структур, которые очень хорошо проявили себя как в европейских странах, так и на постсоветском пространстве. Лично я считаю, что комиссия должна стремиться к тому, чтобы этот объем деятельности передать некой специализированной структуре и применить более действенные механизмы в разрешении этих споров.

Третий момент, на котором необходимо сосредоточить свое внимание, носит стратегический характер. НКФР, как я говорил в самом начале, должна серьезно задуматься о путях расширения рынка страхования. Даже для такой страны, как Молдова, страховой рынок объемом 60-80 млн евро – это очень мало и не убедительно. Причем нужно отметить, что механизмы страхования позволяют решать очень многие вопросы, в некоторых случаях даже сняв определенную социальную нагрузку с государства.

– Когда Вы говорили о необходимости дополнительных инструментов, не опасаетесь ли Вы обвинений в адрес НКФР во вмешательстве в экономическую деятельность, назначая свое внешнее управление и т.д.? И здесь хотелось бы уточнить, если мы говорим об усилении контроля над деятельностью страховых компаний, пример каких стран может быть принят в качестве модели?

– Большинство европейских стран. Например, Австрии, где

очень хорошо налажен надзор, и не зря австрийские компании чуть ли не одни из лучших в Европе. Что касается возможных обвинений, то вопрос, в какой мере государство должно вмешиваться в экономику, а в какой нет, – риторический, да и со страховыми компаниями особый случай. Законодательство других стран, а также рекомендации международных экспертов говорят о том, что финансовый рынок должен иметь особую нормативную базу и качество регулирования, потому что мы имеем дело с деньгами населения. Когда человек потерял деньги – это всегда сопряжено с особой реакцией.

– **Есть мнения о необходимости введения дополнительных видов обязательного страхования, в частности, жилья. Оппоненты говорят, что прежде чем вводить новые виды обязательного страхования, нужно посчитать, во что это обойдется простым обывателям, именно им же в итоге придется за все платить. И почему работу страховщиков по продвижению новых услуг должны делать законодатели?**

– Да, есть мнение, что не совсем естественно, когда государство обязывает людей подписываться под какими-то услугами, в том числе и под страховыми. Но я думаю, что в нашей стране и в других постсоветских или даже постсоциалистических странах идти по пути осознания населением необходимости такого рода услуг – малоэффективно, более того, это потребует смены не одного поколения. Я думаю, что на Западе отношение людей к страхованию формировалось столетиями – это было элементом экономической культуры. В нашем случае, люди привыкли полагаться на государство, а у государства сегодня нет необходимых ресурсов. И здесь введение новых видов обязательного страхования может стать неким катализатором процесса развития культуры и рынка страхования в целом.

В качестве примера можно привести обязательное страхование автогражданской ответственности. Мне вспоминается, когда принимался этот вид обязательного страхования, то тоже было очень много людей, обвиняющих во введении обязательности, в лоббировании интересов страховых компаний и т.д. Но время и практика показали – по крайней мере, у меня сложилось такое впечатление – что люди уже поняли необходимость автострахования и его практический эффект. Конечно, и здесь необходимо говорить об изменениях, реформировании, но самое главное – механизм работает и во многом помогает людям решать проблемы. Во всяком случае, в Молдове, в отличие от других стран СНГ, нет массовых проблем с дорожными «подставками». Я это говорю к тому, что иногда то, что кажется обузой или даже каким-то пресингом со стороны государства, со временем осознается как правильная и хорошая вещь.

– **Не кажется ли Вам, что некая настороженность или даже неприязнь к новым видам обязательного страхования, в первую очередь, вызвана отношением по уже действующему виду обязательного страхования? Вопрос качества, при достаточно не «символической» стоимости услуг не может не беспокоить обывателей. Да и корректность страховых компаний по отношению к потребителям иногда также вызывает вопросы.**

– Я с Вами полностью согласен, но возвращаясь к основной своей идее, хочу отметить, что рынок нуждается в новом качественном

развитии. К сожалению, есть этапы, когда основная задача предпринимателя – накопить капитал любыми путями. Он не думает о качестве, о дальнейших отношениях с клиентами, его задача – как можно больше урвать. Как показывает история, от этого не уйти. Что касается страхового рынка, да, был период, когда страховые компании в условиях неосвоенного рынка старались собрать как можно больше клиентов и, соответственно, получить как можно больше страховых взносов. Тот факт, что в дальнейшем часть клиентов уходила вследствие несоответствующего к ним отношения, их не беспокоило, так как вместо одного ушедшего приходило несколько. На мой взгляд, этот этап заканчивается. Однако не все страховые компании это осознают, и вместо того, чтобы перестраиваться, по инерции работают по тем же лекалам и методикам. Конечно, есть много вопросов, но, согласитесь, такого рода вопросы есть во всех сферах экономической деятельности и не только в Молдове. Посмотрите, какие споры с той же ОСАГО идут в России, Украине, и даже в некоторых постсоциалистических странах.

Это и есть предмет работы, как для страховых компаний, так и для регулятора. В частности, мы разработали и пытаемся внедрить требования к качеству персонала страховых компаний. Много вопросов у нас к качеству работы страховых брокеров. Например, есть мнение, что брокеров вообще нужно убрать с рынка. Я считаю, что ни в коем случае этого нельзя делать, этот вид деятельности имеет право на существование, но качество их работы должно быть другим.

– **Поговорим о Национальном бюро страховщиков автотранспортных средств (оно же бюро «Зеленой карты»). Должен ли этот орган регулироваться его членами или, все же, регулятор в лице НКФР должен иметь определенные инструменты для участия в принятии решений в бюро? Ранее широко обсуждалась идея разработки и внедрения нового устава национального бюро страховщиков автотранспортных средств, какова судьба этого проекта?**

– Я не считаю, что комиссия должна обладать какими-то дополнительными рычагами для принятия решений бюро и возможности как-то влиять на этот процесс. «Зеленая карта» – это тот же вид обязательного страхования автогражданской ответственности, только на внешнем пространстве. Если хотите, это и система взаимной ответственности и авторегулирования, которая определяет правила работы, обладает сводом правил и имеет центральное бюро управления. То есть, это соглашение страховщиков, а не государства. Вопрос в другом, как работает этот механизм конкретно в молдавских условиях, как сделать так, чтобы бюро занималось только проблемами автострахования, и не стало инструментом в чьих-то руках для решения каких-то корпоративных или конкурентных проблем.

Что касается устава, то НКФР как регламентирующий орган вправе визирует этот устав и требовать от BNAА, чтобы он был более четко прописан, детализирован. В нем должны быть четко установлены процедуры принятия в члены бюро, а также их права и обязанности, четко регламентированы юридические взаимоотношения между членами общества и органами, которые принимают решения. Если провести параллель с деятельностью НКФР, то когда комиссия принимает решение об

отзыве лицензии или ее приостановлении, то она руководствуется специальным регламентом, процедурами. НКФР предоставляет возможность компаниям ознакомиться с претензиями и оспорить их. То же самое должно быть и в BNAА, оно не может просто так провести собрание и принять решение. Я, конечно, упрощаю изложение ситуации, но суть в том, что мы сейчас говорим даже не о том, как комиссия могла бы влиять на принятие решений, а о том, насколько участники рынка готовы принять участие в работе бюро. По крайней мере, были ситуации, когда члены бюро руководствовались достаточно субъективными мотивациями при рассмотрении вопросов о принятии некоторых членов. Надо добиться того, чтобы существовали какие-то объективные параметры. Если компания имеет необходимые лицензии и соответствует определенным требованиям, то она должна автоматически становиться членом системы «Зеленая карта», а не в силу каких-то субъективных отношений членов «Зеленой карты». Повторюсь, что на мой взгляд, государство должно минимально вмешиваться в деятельность этого бюро. Это, кстати, является одним из требований центрального Бюро «Зеленой карты» в Брюсселе.

– **Вначале Вы сказали, что НКФР как регулятора рынка страхования необходимо освободить от ненужных механических функций. Скажите, на чем именно регулятор должен сосредоточить свое внимание?**

– На днях была принята новая органиграмма, и в ключе вашего вопроса, мы постарались предложить новые решения. Так, управление мониторинга и контроля над страхованием было разделено на управление мониторинга, статистики и актуариата (мониторинг из офиса НКФР на основе располагаемой информации), и управление контроля (проверка непосредственно страховщика на основе оперативной информации, в первую очередь, из управления мониторинга). Это управление должно будет заниматься аналитикой по отслеживанию ситуации на рынке страхования, на его отдельных сегментах, а также в компаниях, определять возможные риски и предотвращать возможные критические ситуации.

Ранее я говорил в целом о ситуации на рынке страхования автомобилей, здесь у нас основные проблемы, но было бы неправильно говорить о том, что в других сферах страхования все гладко. Например, в сфере страхования пенсионных выплат одна страховая компания заключила слишком много договоров, и сейчас возникли определенные сложности. Так, в комиссию поступило много жалоб, что компания не выполняет свои обязательства. Учитывая тот факт, что этот достаточно сложный вид страхования у нас тоже будет развиваться, то нам надо быть более внимательными. Конечно, НКФР накопила определенный опыт в страховании автогражданской ответственности, а по другим видам рынок не развился, вследствие этого комиссия не обладает необходимыми знаниями. Учитывая тот факт, что рынок начал интересоваться новыми видами страхования, то и здесь мы должны начать параллельно развиваться и приобретать новый опыт и навыки. Еще раз отмечу, что рынок страхования и сам регулятор должны выйти на более высокий, качественный уровень.

– **Благодарю за беседу!**

Беседовал
Геннадий ТУДОРЯНУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnpf.md

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. „О Национальной комиссии по финансовому рынку“, Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; ВС „Victoriabank“ S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет 2251311138

Обзор октябрьских биржевых сделок

Общий биржевой объем за октябрь составил 118,3 млн леев. Всего зарегистрирована 81 сделка с акциями 28 эмитентов.

В октябре доля объема Основной Секции значительно превысила долю объема Секции Прямых Сделок, составив 87,7% против 12,3%.

Объем Основной Секции биржи составил 103,7 млн леев. На интерактивном рынке с акциями «Moldova-Agroindbank» было заключено 14 сделок на сумму 82,8 млн леев. Рыночная цена этих акций варьировала в пределах 1000-1044 лей. Цена простых именных акций «Banca de Economii» выросла с 14 до 40 лей за акцию. Цена акций «Victoriabank» уменьшилась с 27 до 20,56 лей.

На протяжении месяца рыночная цена акций общества «Fabrica de confecții Ionel» увеличилась с 4 до 5,50 лей, а цена акций «Moldcarton» – с 0,20 до 3,78 лей. Цена акций компании «Tipografia-Donduşeni» уменьшилась с 2 до 1 лея. Рыночные цены акций «Automototrans», «Dalia» и «Lusmescon» остались стабильными на уровне 25 лей, 20 лей и 28,79 лей, соответственно. Наиболее торгуемыми стали ценные бумаги кишиневской компании «Interior» – 18 сделок по цене 15 лей.

В Секции Прямых Сделок зарегистрированы сделки по продаже акций единичными пакетами (голосовые торги) в объеме 14,5 млн леев, из них 12 млн леев – объем продаж 4,8% акций «Energbank». Единичным пакетом реализованы 50% акций компании «Japcom» (Кагул) по 39,66 лей за акцию.

Список ценных бумаг, зарегистрированных на бирже к концу октября, состоял из 980 акционерных обществ, в том числе 9 листинговых компаний.

В октябрьских торгах участвовали 16 Членов биржи, из них лидирующие позиции заняли:

- по объемам (70,6 млн леев) – «Moldova-Agroindbank»;
- по количеству совершенных сделок (37 сделок) – «DAAC Invest»;
- по количеству торгуемых эмитентов (10 эмитентов) – «Valinvest».

Более детальную информацию о спросе и предложении, о рыночных ценах, о статистике биржевых торгов, а также список брокерских компаний вы можете найти на сайте Фондовой биржи Молдовы (www.moldse.md) или по тел. 022-27-54-20.

Информация о торах публикуется: еженедельно в газете «Capital Market», ежемесячно в информационном бюллетене биржи «Bursa de Valori a Moldovei» (подписной индекс «Poșta Moldovei» – 31882).

Фондовая Биржа Молдовы

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:
Moldpres: 67770
Poșta Moldovei: PM21700
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.
Регистрационный №:
1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку
Административный совет:
Председатель: Юрие ФИЛИП,
Елена ВАСИЛАКЕ, Еуджениу ВИЦУ,
Зоя ТУЛБУРЕ, Надежда ФИЛИП.
Главный редактор:
Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445
Заместитель главного редактора:
Татьяна СОЛОНАРЬ
Тел.: /373 22/ 229-335

Прием объявлений и отчетов:
capital@market.md, ziarulcm@gmail.com
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03
Адрес: ул. Василе Александри, 115,
(ул. бул. Штефан чел Маре)
Расчетный счет: 225139437,
ф/к 1003600114204,
КБ «Eximbank - Gruppo Veneto Banca» АО,
филиал №11, Кишинэу, BIC EXMMMD2436.
В номере использованы материалы информационных агентств «Moldpres» и «InfoMarket».
Статьи, помеченные знаком «i», публикуются на правах рекламы.
Каждый материал, опубликованный на страницах «Capital Market», отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотографий разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии «PRAG 3»

Парламент принял в первом чтении законопроект о добровольных пенсионных фондах

Окончание. Начало на стр.1.

получения участником добровольной пенсии. Законопроект предусматривает, что взнос может быть поделен между работником и работодателем согласно положениям коллективного трудового соглашения или, при отсутствии такового, на основе протокола, подписанного с представителями работников, или в результате индивидуальных переговоров.

„Европейские директивы обязывают государство дать населению право на дополнительную пенсию. НКФР преследует цель создать законодательную поддержку для этого, другой вопрос, будет ли у экономических агентов и физических лиц желание и возможность участвовать в таких фондах. Мы не питаем иллюзий, ведь законопроект предлагает новую формулу образования пенсий, а наш опыт в этой сфере равен нулю”, – сказал вице-председатель НКФР. По его словам, Закон о негосударственных пенсионных фондах от 1999 года предполагал, что учредителями могут быть только банки или страховые компании, в новом законопроекте же предусмотрено, что любой трудовой коллектив или группа граждан, объединенных общим интересом, не имея статус юридического лица, вправе нанять лицензированного управляющего, к которому НКФР введет пруденциальные требования, чтобы гарантировать эффективное управление этими активами. „Это более доступная схема, надеемся, что компании, имеющие финансовые возможности, создадут эти фонды в дополнение к социальным пакетам для своих работников”, – отметил Ю.Филип.

По его мнению, несмотря на то, что законопроект подвергся жесткой критике, он устанавливает четкие правила по защите интересов участников пенсионных фондов, а также по отделению активов администратора от активов фонда, ответственность управляющего, нормы раскрытия информации и прозрачности операций с активами пенсионных фондов. Соответственно, управляющие должны разработать и внедрить ряд мер и внутренних процедур, направленных на защиту интересов участников пенсионных фондов при помощи эффективного менеджмента рисков, а в целом это станет основным условием обеспечения стабильности небанковского финансового рынка.

Добровольной пенсией может воспользоваться лицо, достигшее пенсионного воз-

раста, оплатившее минимум 60 ежемесячных взносов. Законопроект предусматривает и возможность перевода вкладов в другие фонды, в случае если депонент, например, переезжает на постоянное место жительства в другую страну. В этом случае фонду выплачивается комиссия в размере до 5%, если перевод запрашивается до истечения трехлетнего срока в качестве участника определенного фонда, по истечении трех лет перевод осуществляется без выплаты комиссионных.

ДОЛЖЕН БЫТЬ СОЗДАН ФОНД ГАРАНТИРОВАНИЯ ВЗНОСОВ

„Специфика добровольных пенсионных фондов такова, что они должны обеспечить высокую стабильность инвестиций в долгосрочной перспективе. Как я говорил, минимальный срок осуществления взносов – 5 лет, соответственно, необходимо обеспечить как можно меньше рисков на этот период. Европейский рынок предлагает в этом смысле стабильность, несмотря на проблемы, связанные с кризисом. Законопроект разработан в соответствии с европейскими директивами, обеспечена законодательная совместимость между этим видом деятельности и контролем над инвестициями на европейском рынке. Механизм функционирования добровольных фондов должен быть доработан, на сегодняшний день законодательство в сфере валютного оборота на территории Молдовы создает определенные проблемы в процессе финансовых потоков между Молдовой и странами Евросоюза”, – сообщил вице-председатель НКФР.

В целях обеспечения эффективной защиты взносов населения в этой системе, НКФР предлагает законопроектом учредить и гарантийный Фонд. Он необходим для безопасности отчисляемых в пенсионные фонды средств, и образуется из взносов администраторов и поставщиков добровольных пенсий. В случае если администраторы или поставщики добровольных пенсий не в состоянии обеспечить выплату добровольных пенсий, убытки участников и бенефициариев будут компенсированы именно за счет этого гарантийного фонда. Так, чтобы получить лицензию на право деятельности, администратору фонда необходимо располагать уставным капиталом в размере 100 тыс. евро, хотя вначале НКФР предлагала сумму в размере 730 тыс. евро. Однако, как и в случае со страховыми компаниями, потолок будет повышаться каждые три года, чтобы достичь этой последней суммы.

ОПЫТ ДРУГИХ СТРАН ВДОХНОВЛЯЕТ

Одновременно с системой обязательных частных пенсионных фондов, страны бывшего СССР в последнее время пытаются внедрять добровольную частную пенсионную систему. Молдова может обратиться в этом смысле к опыту тех европейских стран, где эта система успешно работает. Согласно отчету Совета зарубежных инвесторов Румынии, добровольные пенсионные фонды отмечают годовую доходность в размере 7,7%. В Румынии эта система работает с 2008 года, и привлекает все больше участников, желающих отложить средства на пенсию, тем более что есть и налоговые льготы на сумму 400 евро в год и для работника, и для работодателя.

Самым развитым рынком добровольных пенсий в Центральной и Восточной Европе является Чехия, где годовой потолок налоговых льгот составляет 8% от средней валовой заработной платы, то есть около 900 евро в год. К тому же, государство предлагает каждому участнику фиксированный дополнительный вклад в размере 5 евро в месяц или чистую прибыль в размере 60 евро в год, то есть налоговый вычет в размере еще 400 в год. Эксперты считают, что именно эти налоговые льготы в размере 1300 евро в год стимулируют участие 90% активного населения в добровольных фондах.

В Венгрии отчисления работников в добровольные пенсионные фонды полностью освобождаются от подоходного налога. Потолок налоговых вычетов составляет 7% валовой заработной платы работника, то есть около 600 евро в год, рассчитанной на среднюю зарплату.

Ранее НКФР предложила внести поправки в налоговое законодательство в целях увеличения суммы вычета из взносов, выплачиваемых в добровольные пенсионные фонды, освобождения взносов от выплаты налогов в государственную систему социального страхования и обязательного медицинского страхования (для юридических и физических лиц), а также полный вычет всех выплат в виде пенсий, как это практикуется в других странах с развитой системой добровольных пенсионных фондов.

Если Закон о добровольных пенсионных фондах будет принят и будет создан гарантийный Фонд, НКФР дополнительно разработает законопроект, который будет регулировать систему выплаты добровольных пенсий.

Лилия ПЛАТОН

ПОСТАНОВЛЕНИЕ о некоторых мерах по отношению к профессиональным участникам рынка ценных бумаг

№54/8 от 08.11.2013

Мониторул Официал №262-267/1719 от 22.11.2013

***

Для обеспечения целостности данных, связанных со сделками с ценными бумагами, на основании положений ст. 1 ч. (1), ст. 3, ст. 8 п. b) и e), ст. 9 ч. (1) п. d) Закона №192-XIV от 12.11.1998 “О Национальной комиссии по финансовому рынку” (повторно опубликован в Официальном мониторе Республики Молдова, 2007, №117-126 BIS) Национальная комиссия по финансовому рынку

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Предписать профессиональным участникам рынка ценных бумаг:

a) хранить все документы, связанные со сделками с ценными бумагами, до их передачи в государственные архивы;

b) в обязательном порядке изготавливать и заверять копии документов, связанных со сделками с ценными бумагами, изымаемых в соответствии с законодательством правоохранительными органами.

2. За несоблюдение положений пункта 1 настоящего постановления по отношению к профессиональным участникам будут применены меры в соответствии с действующим законодательством.

3. Контроль над исполнением настоящего постановления возложить на генеральное управление надзора за ценными бумагами.

4. Настоящее постановление вступает в силу со дня опубликования.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ФИНАНСОВОМУ РЫНКУ
Артур ГЕРМАН

Кишинэу, 8 ноября 2013 г.

№54/8.

РАСПОРЯЖЕНИЕ об иницировании тематической проверки соблюдения страховщиками законодательства при формировании страховых резервов и поддержании уровня маржи платежеспособности и ликвидности

№54/6-О от 08.11.2013

Мониторул Официал №262-267/1725 от 22.11.2013

***

В соответствии с Планом деятельности Национальной комиссии по финансовому рынку на 2013 год, в целях проверки соблюдения страховщиками законодательства при формировании страховых резервов и поддержании уровня маржи платежеспособности и ликвидности, на основании положений ст. 8 п. f) Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. “О Национальной комиссии по финансовому рынку” (повторно опубликован в Официальном мониторе Республики Молдова, 2007 г., №117-126 BIS), ст. 55 ч. (1) п. a) и b), ч. (3) и (5) Закона №407-XVI от 21.12.2006 г. “О страховании” (Официальный монитор Республики Молдова, 2007 г., №47-49, ст. 213) Национальная комиссия по финансовому рынку

РЕШАЕТ:

1. Иницировать тематическую проверку соблюдения страховщиками законодательства при формировании страховых резервов и поддержании уровня маржи платежеспособности и ликвидности, согласно приложению, по состоянию на 30.09.2013.

2. Проверка будет проведена сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, назначенными приказом председателя Национальной комиссии по финансовому рынку.

3. Страховщики, перечисленные в приложении к настоящему распоряжению, обеспечат доступ членов группы проверки ко всем документам и к другим источникам информации, необходимым для проверки.

4. Настоящее распоряжение вступает в силу со дня принятия.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ФИНАНСОВОМУ РЫНКУ
Артур ГЕРМАН

Кишинэу, 8 ноября 2013 г.

№54/6-О.

Приложение к Распоряжению НКФР №54/6-О от 8 ноября 2013 г.

Список компаний

№	Страховщик
1	“ACORD-GRUP” S.A.
2	“ASITO” S.A.
3	“ASTERRA GRUP” S.A.
4	“AUTO-SIGURANȚA” S.A.
5	“DONARIS GROUP” S.A.
6	“EXIM-ASINT” S.A.
7	“GALAS” S.A.
8	“GARANȚIE” S.A.
9	“GRAWE CARAT ASIGURĂRI” S.A.
10	“KLASSIKA ASIGURĂRI” S.A.
11	“MOLDASIG” S.A.
12	“MOLDCARGO” S.A.
13	“MOLDOVA – ASTROVAZ” S.A.
14	“SIGUR-ASIGUR” S.A.
15	“TRANSELIT” S.A.
16	“VICTORIA ASIGURĂRI” S.A.

Состояние недвижимости будет оценено

Техническое состояние жилых домов Республики Молдова будет разбито на пять категорий, согласно нормативному акту, разработанному министерством регионального развития и строительства. В соответствии с Регламентом министерства строительства, техническое состояние жилых домов будет оценено по пяти категориям: хорошее, удовлетворительное, неудовлетворительное, ветхое и непригодное.

«Наша задача состоит в определении технического состояния здания, необходимости проведения ремонтных работ, поиске технических решений для продления срока эксплуатации построенных зданий», — заявил Марчел Рэдукан, министр регионального развития и строительства.

Глава министерства сказал, что со следующего года будет проводиться как визуальное, так и детализированное исследование домов, их фундаментов, стен, полов, крыш, а также лестниц. Такое подробное регулирование дополнит базу данных о техническом состоянии зданий, что позволит определить степень их пригодности для дальнейшего использования или необходимость проведения ремонта, реконструкции, а в случае большой изношенности — сноса.

В результате оценки, власти смогут направить необходимые средства на ремонт или укрепление зданий, которые нуждаются в этом.

«Это международная практика, когда у государства есть фонд временного жилья. В каждом городе должно быть несколько зданий, куда можно будет временно переселить людей, если какой-то жилой дом признают ветхим и непригодным для проживания. В отселенных домах проведут капитальный ремонт, а потом жильцы смогут вернуться в свои старые квартиры», — отметил Марчел Рэдукан.

Аналитики в сфере недвижимости скептически относятся к внедрению документа, так как он требует немало финансовых средств, а у бюджета нет таких сумм.

«Эта практика работает в Европе, в Молдове нет финансовых возможностей для ее внедрения. Например, для ремонта жилого дома, находящегося в аварийном состоянии, требуется несколько десятков миллионов лей, а где их взять?», — недоумевает Руслан Шулянский, директор агентства недвижимости LuxImobil.

По его словам, Регламент постигнет та же участь, что и остальных нормативных актов, его положения останутся на бумаге. «Не думаю, что на молдавском рынке недвижимости что-то изменится. В настоящее время, насчитывается немало домов в аварийном состоянии, около 140 тысяч, но их некому ремонтировать», — заметил Р. Шулянский.

Артур Кируца, директор строительной компании Construct SA, высказал мнение, что документ создан для отвода глаз, так как финансового обеспечения нет, и не определены методы оценки зданий. «Оценка зданий дорогостоящий процесс, не думаю, к тому же, что в Молдове возможна достоверная оценка», — считает А. Кируца.

Согласно документу, будут визуально и детально изучены здания, участки, фундаменты, стены, перекрытия, крыши и лестницы. Регламент дополнит базу данных технического состояния домов, определит их пригодность к дальнейшей эксплуатации и необходимость ремонта, реконструкции, укрепления или сноса благодаря разработке технического паспорта здания.

Новые правила являются обязательными для всех учреждений, предприятий, физических и юридических лиц, независимо от формы собственности, ведомственного подчинения, источников финансирования, которые выполняют проектные работы, строительство и вкладывают инвестиции на территории Молдовы.

Документ, также, предусматривает изучение не только самих зданий, но систем отопления, труб и трубопроводов, систем канализации и водопровода.

Надо отметить, что в затраты на обязательную инвентаризацию и паспортизацию всех жилых домов войдут расходы на работу инспекторов, геотехническое и геодезическое исследования, химический анализ подземных вод, поиск архивной информации о проектировании, характере эксплуатации, составление паспорта и кадастровое администрирование. Как отметил М. Рэдукан, «будем привлекать и средства внешних доноров. К тому же стоимость проведения инвентаризации не такая большая. В соответствии со всеми действующими нормами оплаты труда, один рабочий день нашего эксперта мы оценили в 340 лей. За этот день он может обследовать дватри дома».

Утвержденный правительством регламент подробно описывает условия, виды и стоимость работ по инвентаризации и паспортизации жилых домов. Их итогом должно стать составление технической книги (паспорта) о состоянии здания. Цель всех этих мер — не просто собрать информацию, которую затем будут администрировать территориальные кадастровые офисы, а, прежде всего, как говорится в документе, выявить проблемы и пути решения, «продлить срок эксплуатации жилья, устранить недостатки морального и физического износа, повысить комфортность жизни».

По словам министра строительства и регионального развития Марчела Рэдукана, инвентаризация необходима, поскольку 134 тысячи многоквартирных домов построено в период с 1945 года по 1970 год, другие 160 тысяч — с 1971 по 1991 год и только 50 тысяч — с 1991 по 2011 год.

Флорин ЛЕВАНЦИКЪ

Рынок недвижимости сохраняет тенденцию к небольшому снижению цен

Цены на квартиры на рынке вторичного жилья незначительно снизились в октябре, в среднем с 583 евро до 580 евро за квадратный метр, в то время как количество сделок незначительно выросло за последние два квартала, передает «МОЛДПРЕС» со ссылкой на данные биржи недвижимости «LARA».

С начала года цены на жилье в целом снизились в среднем на два процента, ситуация на этом рынке ухудшилась по сравнению с прошлыми годами: рынок недвижимости находится в глубокой стагнации, по мнению экспертов по недвижимости.

Ожидания тех людей, которые продают квартиры, и тех, кто покупает их, не совпадают. Дилеры продолжают удерживать цены, даже если спрос падает. Они предпочитают продавать свою собственность по цене, близкой к рыночной, или вовсе не продавать, ожидая, что цены поднимутся. «Продавцы устанавливают цены без анализа ситуации на рынке и исходят из принципа «я сильно нуждаюсь в деньгах», или ориентируются на цены на недвижимость за границей, согласно анализу, проведенному биржей «LARA».

В течение третьего квартала в среднем предложение цен на большую часть категорий недвижимости снизилось по сравнению с предыдущим кварталом, исходя

из оценки ситуации Агентством земельных отношений и кадастра. Предложение цены на жилые дома в Кишиневе снизилось на 3%. Предложение цены на столичные квартиры составляло в третьем квартале 835 евро за квадратный метр, а для жилых домов — 938 евро.

По данным Агентства земельных отношений и кадастра, цены на однокомнатные квартиры упали в секторе Центр на 5,9%, на Ботанике — на 3,2%, Буюкане — на 6,3%, Чокане — на 5,4%. В секторах Рышкановка и Телецентр цены стабильны. Снижение цен на двух- и трехкомнатные квартиры менее ощутимо.

Вместе с тем агентство отмечает, что «предлагаемая цена отличается от фактической цены сделки в рамках 10-50%», в зависимости от способности покупателя договариваться о цене и условиях сделки.

По данным агентства недвижимости «Nika», настоящий бум на рынке недвижимости произошел в 2003-2005 гг., когда цены утроились после стагнации 1997-2002 гг. на уровне 130-250 долларов за квадратный метр.

В 2013 г. на рынке недвижимости Республики Молдова сохраняются те же тенденции, что и в 2012 г., когда спрос на жилье упал, а цена снизилась на 2-7%, прогнозировали в начале года эксперты биржи недвижимости «LARA». «Если произойдет снижение цен, то оно будет незначительным», по оценкам риелторов.

Агентство публичной собственности опубликовало инвестиционные профили обществ, выставленных впервые на продажу

Агентство публичной собственности (АПС) опубликовало на днях на сайте учреждения инвестиционные профили 29 предприятий, впервые выставленных на продажу, информирует МОЛДПРЕС.

Потенциальные инвесторы могут ознакомиться с чистыми активами данных предприятий, оборотными фондами и полученной прибылью в 2011-2012 гг., суммой краткосрочных и долгосрочных задолженностей, а также заложенным имуществом и др. информацией. Агентство публичной собственности приглашает потенциальных инвесторов и всех заинтересованных лиц ознакомиться с профилями предприятий по адресу: <http://app.gov.md/md/obiectivep/>.

90 государственных активов по начальной цене 1,14 млрд леев выставлено на приватизацию этой осенью. Большинство объектов уже выставилось на продажу, некоторые неоднократно.

Среди 29 предприятий, профили которых были опубликованы, значатся Центральная типография, Кишиневский полиграфический комбинат, Каменный карьер в Милештий Мичь, гостиница «Заря», Кишиневский ювелирный завод «Giuvaieг», Институт научных исследований «Eligi», государственное научно-производственное предприятие «Avicola – Moldova», ряд центров по воспроизводству птицы и др.

Агентство публичной собственности выставило на торги в ноябре-декабре государственную собственность «с целью обеспечения привлечения частных инвестиций в предприятия либерализованных областей и, соответственно, накопления финансовых средств в национальный публичный бюджет».

По самой высокой цене — 626,9 млн леев — выставлено 2 акционерных общества и 21 государственное предприятие (единые имущественные комплексы), которые предстоит приватизировать путем коммерческого конкурса. Речь идет о Ферме по выращиванию племенных лошадей «AT-Prolin», Кишиневском полиграфическом комбинате, столичной гостинице «Заря», Санатории «Sănătate» (г. Сергеевка, Украина).

16-20 декабря 2013 г. будут выставлены на продажу на Фондовой бирже акции публичной собственности государства 39 акционерных обществ, в том числе Аэропорт «Handling», «Armo-Beton», «Fagmaso», «Floare-Carpet».

Министерство экономики организовало в середине ноября «круглый стол» для дипломатических миссий и потенциальных инвесторов, в рамках которого были представлены предприятия, выставленные на приватизацию. Двумя неделями позже участники заседания Diplomatic Economic Club были проинформированы об этих экономических единицах, а 13 предприятий будут приватизированы путем индивидуальных конкурсов в 2014 г.

Массовое присутствие государства в экономике с долей примерно в 25% ограничивает развитие некоторых секторов, заявил вице-премьер, министр экономики Валериу Лазэр. По словам министра, в 90-х годах прошлого века Республика Молдова упустила ряд возможностей по привлечению международных корпораций путем крупных приватизаций. Сейчас, однако, любое промедление увеличивает риск потери предприятиями определенных секторов своей привлекательности.

Национальный банк проводит неделю по борьбе с мошенничеством

Национальный банк Молдовы проводит в Республике Молдова неделю по борьбе с мошенничеством. Вчера банк провел конференцию на эту тему.

Банки Молдовы должны совершенствовать политику борьбы с мошенничеством, корпоративного управления и кодекса этики. Как правило, если в банковской системе существуют случаи правонарушений, их решают сами банки, не предавая их огласке, так как это негативно влияет на репутацию финансового учреждения.

«Случаи мошенничества в молдавской банковской системе имели место, когда кассиры крали деньги и исчезали с ними. Кроме того, рейдерские захваты также считаются мошенническими действиями», — отметила Эмма Тэбырца.

Банковская система Республики Молдова должна сосредоточиться на регулировании, основанном на международных стандартах, и придерживаться его. Необходимо, чтобы регулирование предусматривало меры по управлению банком и созданию эффективного менеджмента банка, как заявил на конференции Дору Бебе Бутала, председатель Комиссии по соответствию при Ассоциации банков Румынии.

«Менеджмент подразумевает планирование, координирование и контроль, а если последнего нет, тогда проводится 6 из 49 сделок, что существенно сокращает шансы на борьбу. Учреждение, которое нацелено на контроль над мошенническими действиями, должно понять это. Комплексная программа на уровне исполнительного руководства для внедрения его в других структурах банка является важным элементом», — подчеркнул Бутала.